

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra bohemistiky

Kauza OKD jako příklad vlivu vlastnictví médií na mediální agendu

The OKD case as an example of the influence of media ownership on the media agenda

Bakalářská diplomová práce

Lucie Konečná

Česká filologie se zaměřením na editorskou práci ve sdělovacích prostředcích

Vedoucí práce: Mgr. Vladimír Polách, M.Phil, Ph.D.

Olomouc

2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré zdroje a literaturu.

V Olomouci dne

Lucie Konečná

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Vladimíru Poláchovi, M.Phil., Ph.D., za cenné rady a připomínky, které mi při vedení bakalářské diplomové práce poskytl. Především děkuji za čas, vstřícnost a trpělivost.

ÚVOD	4
1. TEORETICKÁ ČÁST.....	5
1.1. Představení problematiky kauzy privatizace OKD.....	5
1.2. Nastolování agendy (Agenda Setting).....	7
1.2.1. Gatekeeping	8
1.3. Objektivita médií	9
1.3.1. Vliv vlastnictví.....	10
2. METODOLOGICKÁ ČÁST	12
2.1. Kvantitativní obsahová analýza	13
3. ANALYTICKÁ ČÁST	15
3.1. Stanovení vzorku	15
3.1.1. Logika vybraných let	17
3.2. Analyzovaná média.....	18
3.2.1. Economia, a. s.....	18
3.2.1.1. Hospodářské noviny	19
3.2.1.2. Respekt	19
3.2.1.3. Ekonom.....	19
3.2.2. MAFRA, a. s.....	20
3.2.2.1. Mladá fronta DNES	21
3.2.2.2. Lidové noviny.....	21
3.3. Kódování.....	22
3.4. Aplikace výzkumné metody a analýza vzorku	24
3.4.1. Počet článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly	24
3.4.2. Tematická proměna obsahu analyzovaných článků.....	32
3.4.3. Počet článků v jednotlivých tematických kategoriích	48
3.4.4. Změna počtu článků na titulních stranách deníků	49
ZÁVĚR.....	55
Anotace	58
Resumé	59
Použitá literatura a internetové zdroje	60
Tištěné zdroje.....	60
Internetové zdroje.....	61
Seznam příloh.....	63
Přílohy	64

1. Kódovací kniha	64
Seznam tabulek a grafů	65

ÚVOD

Kauza OKD patří mezi jednu z nejznámějších kauz v České republice za posledních dvacet let a je po patnácti letech stále aktuálním tématem. Pozornost jí věnují nejen tištěná média, kterými se budeme v této práci zabývat, ale také webové portály a televizní vysílání.

V této bakalářské diplomové práci budeme tedy sledovat, zda – a popřípadě jak – se v průběhu let 2004, 2006, 2008, 2014, 2017 a 2018 proměnila mediální agenda týkající se kauzy OKD, především v souvislosti se změnami v oblasti vlastnictví, a to v denících *Mlada fronta DNES*, *Lidové noviny*, *Hospodářské noviny*; v týdeníku *Ekonom* a časopise *Respekt*. Zvýšenou pozornost budeme věnovat proměnám po roce 2008 a 2014, jelikož v těchto letech došlo k proměnám vlastnické struktury. Na jedné straně stojí jeden z hlavních aktérů sledované kauzy OKD Zdeněk Bakala. Nový majitel mediálního domu *Economia*, který by měl skrze svá média o této kauze nestranně a objektivně informovat. A na straně druhé pak stojí Andrej Babiš, předseda politického hnutí ANO.

Samotná práce je rozdělena do tří hlavních kapitol: 1. Teoretické, 2. Metodologické a 3. Analytické. Každá hlavní kapitola dále obsahuje jednotlivé dílčí podkapitoly. Jelikož je pro naši práci téma kauzy OKD stěžejní, v její úvodní části, tedy části teoretické, se budeme nejprve zabývat uvedením do problematiky této medializované kauzy. Dále se v teoretické části práce budeme věnovat procesu nastolování agendy, se kterým je úzce spjat také gatekeeping. V neposlední řadě se také zaměříme na zpracování „objektivity“ médií a možný vliv vlastnictví na daná média. Ve druhé části se v kapitole věnované metodologii zaměříme na popis a vysvětlení užití kvantitativní obsahové analýzy, kterou jsme zvolili k získání potřebných dat pro tuto bakalářskou práci. Získaným datům, způsobu jejich kódování, logice vybraných let analýzy, stanovení a analýze vzorku se na závěr budeme podrobně věnovat v analytické části této práce.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Představení problematiky kauzy privatizace OKD

OKD, a. s., neboli Ostravsko-karvinské doly, je těžební firma, jejíž hlavní činností je těžba černého uhlí. Firma se sídlem v Karviné patří mezi největší zaměstnavatele v Moravskoslezském kraji. V 90. letech 20. století proběhla největší privatizace na území České republiky. Ze státního podniku OKD, se stala akciová společnost OKD, a jediným akcionářem byl stát. V průběhu 90. let společnost snížila své základní jmění, a tím Fond národního majetku ztratil ve společnosti majoritní postavení. Zlom nastal tehdy, když manažeři společnosti OKD Viktor Koláček a Petr Otava získali pro svou nově založenou firmu Karbon Invest, do svého vlastnictví nadpoloviční podíl akcií. Šlo o zdlouhavý a spletitý proces, který bývá označováno jako typická ukázka „incestní privatizace“, tedy transakce, při které došlo k nákupu podniku z jeho vlastních peněz. Za tuto transakci byla firma v čele s manažery obžalována, soud však na základě nedostatku důkazů nikoho trestně nestíhal.¹ V roce 2004 pak tehdejší vláda, v čele s tehdejším ministrem financí Bohuslavem Sobotkou a ostatními ministry, prodala státní podíl OKD ve výši 46 % do soukromého vlastnictví údajně jedinému, předem vybranému zájemci - společnosti Karbon Invest, v čele s Petrem Otavou a Viktorem Koláčkem – velmi nevýhodně za asi 4 miliardy korun. Na základě vypracovaného posudku byla v roce 2005 celková hodnota státního podílu OKD odhadnuta na více než 24 miliard korun.² Je tedy jasné, že stát při tehdejší privatizaci prodal několik miliard korun. Společnost Karbon Invest přislíbila dlouhodobou činnost černouhelných dolů.

Namísto toho za necelé dva měsíce tuto firmu včetně bytů OKD prodala známému finančníkovi a podnikateli Zdeňku Bakalovi, který na rozdíl od původních majitelů neměl s černým uhlím žádné zkušenosti. Mezi majetek OKD, který nabyla firma Zdeňka Bakaly, patřily také podnikové byty. Zdeněk Bakala tyto byty získal za paušální částku 40 000,- Kč. Bakala měl být jen zprostředkovatelem mezi státem a budoucími nájemníky, kterým měl za tuto částku byty prodat.³ Smlouva, na základě které vláda v roce 2004 prodala svůj podíl

¹ OKD [online]. [cit. 25. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/o-nas>

² Ministerstvo financí ČR [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2014/ministerstvo-financi-stat-uz-majitele-ok-17528>.

³ Reportéři ČT — Česká televize. Česká televize [online]. [cit. 30. 03. 2019].

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/214452801240016/>

OKD, byla neveřejná. Vláda se údajně se soukromou společností dohodla na zachování mlčenlivosti ohledně podmínek smlouvy prodeje OKD. Ze smlouvy bylo následně zjištěno, že se o prodeji bytů nájemníkům neuvažovalo. Tato kauza bytů OKD se dotkla více než 100 tisíc nájemníků v celém regionu severní Moravy. Vlastnictvím těchto bytů Zdeněk Bakala získal největší bytové portfolio v České republice.⁴

Během posledních let bylo ohledně této kauzy podáno několik stížností a žalob. Byla postavena vyšetřovací komise pro vyslýchání svědků a aktéři tehdejší privatizace byli vyzváni k podání vysvětlení. Vyšetřovací komise se počátkem letošního roku stále kauzou privatizace zabývala, a to až do dubna letošního roku, kdy byli obžalováni, Rudolf Doucha a někdejší členové Fondu národního majetku, zproštěni viny. Státní zástupce žádal o vyplacení ušlého zisku, ke kterému při prodeji státního podílu OKD pod cenou došlo. Požadoval plnou náhradu škody ve výši několika miliard korun, kterou při tehdejší privatizaci utrpěl stát. Obžaloba viní znalce z vědomého podhodnocení státního podílu akcií OKD. Na základě tohoto ohodnocení pak stát, pod cenou, prodal svůj podíl soukromé společnosti Karbon Invest, která podíl dál prodala finančníkovi Zdeňku Bakalovi. Ten se stal novým vlastníkem, a tím se zapsal mezi miliardáře v žebříčku časopisu *Forbes*.

Odvolací městský soud v Praze ale zprostil všechny obžalované viny, podle soudu údajně nedošlo k trestné činnosti.⁵

⁴ Tamtéž

⁵ Kauza privatizace OKD: Fiasko pro žalobce, premiéra Babiše a jeho média – Forum24. *Forum24 – Internetový deník pro šíření svobodných informací a kritickou diskusi* [online]. [cit. 15. 04. 2019]. Dostupné z: <https://forum24.cz/kauza-privatizace-okd-fiasko-pro-zalobce-premiera-babise-a-jeho-media/>

1.2. Nastolování agendy (Agenda Setting)

„Všechno, co vím, jsem se dočetl v novinách“

Tímto komentářem americký humorista Will Rogers rád zahajoval své politické glosy. Komentář říká to, že o většinu znalostí a informací o veřejných věcech, kterými disponuje každý z nás, známe díky médiím, protože většinu témat a problémů, které přitahují naši pozornost, nemáme možnost poznat skrze osobní zkušenost.

O většině zájmech ve veřejné agendě však platí to, že se všichni zabýváme zprostředkovanou skutečností, realitou, která je poskládaná ze zpráv novinářů.

Zprávy nás každý den upozorňují na aktuální události a změny v širším okolí mimo naši přímou zkušenost. „Editoři a vedoucí zpravodajství každý den vybírají a zveřejňují zprávy, čímž zaměřují naši pozornost a ovlivňují, která denní témata vnímáme jako nejdůležitější.“

Ať už je to titulní stranou, nebo rozdílem mezi titulní stranou a dalšími stranami, velikostí nadpisu anebo i délkou zprávy. Těmito aspekty se dá vyjádřit významnost tématu ve zpravodajské agendě. Veřejnost pak dokáže toto vodítko ohledně významnosti tématu využít k tomu, aby si uspořádala své vlastní agendy a rozhodla se, která témata jsou nejdůležitější. Po nějaké době pak začne považovat za nejdůležitější právě ta témata, kterým je v médiích věnována pozornost.⁶

Tematická agenda se také samozřejmě vyvíjí. Po celém světě, kde dochází k výměně názorů mezi společnostmi a masmediálními systémy, se veřejné mínění neustále proměňuje a vyvíjí. S určitým časovým obdobím významnost jednotlivých témat stoupá a klesá v závislosti na tom, jak se proměňuje zájem masových médií a veřejnosti.⁷

Jelikož si média každý den vybírají z velkého množství událostí, z nichž mohou svou pozornost věnovat jen jejich zlomku, jsou v určitých obdobích pozornější jen k některým z nich.⁸ „Když se něco dostatečně často opakuje, mají příjemci tendenci to akceptovat a uvěřit tomu.“⁹

⁶ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009, s. 25–26. ISBN 978-80-7367-591-2.

⁷ Tamtéž, s. 71

⁸ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 100. ISBN 978-80-7367-683-4

⁹ BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister and Principal, 2001, s. 156. ISBN 8085947676.

1.2.1. Gatekeeping

S významem pojmu agenda setting, se úzce pojí další pojem, kterým je gatekeeping neboli „hlídání u brány“. Jde o proces, při kterém se rozhoduje „co projde branou“ a co naopak ne. Pomyslné dveře „gate“ se těmito informacím otevřou nebo zavřou. Funkci „gatekeeperů“ neboli „dveřníků“ nejčastěji zastávají editoři, redaktoři či reportéři.¹⁰

Tento termín se pojí se sociálním psychologem Kurtem Lewinem. Zkoumal, jak se rodiny rozhodují během rodinných nákupů potravin. Následně zkoumal, jak tyto rozhodující procesy u jednotlivých rodin probíhají. Zjistil, že „na základě jistých sociálních a psychických mechanismů jsou některé faktory vpouštěny do vědomí a rozhodování o koupi, zatímco jiné jsou potlačeny.“ Tyto rozhodující faktory označil za „gatekeepery“. Svou teorii pak zobecnil na jakékoli informace, které se snaží projít informační branou. Tyto brány, neboli „gates“ jsou místem, ve kterém se rozhoduje, zda bude daná informace vpuštěna dál či nikoli.¹¹

¹⁰ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, s. 70. ISBN 80-7178-926-7.

¹¹ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 40. ISBN 80-7367-096-8.

1.3. Objektivita médií

V současné společnosti média bezpochyby sehrávají důležitou roli zprostředkovatele informací o aktuálním dění. Informují o událostech, se kterými nemáme osobní zkušenost a přitom ovlivňují naše názory, chování, rozhodování či přesvědčení. Právě z toho důvodu, že se v mnoha oblastech a případech musíme spoléhat na média, jsme si my jako společnost postupem času vytvořili tzv. normativní požadavky. Normativními požadavky rozumíme určitá očekávání, jak by měla média jednat a jak by měla zpracovávat informace. Nejčastějšími požadavky, kterými by se média při zpracovávání obsahu měla řídit, jsou požadavky objektivity, nestrannosti, vyváženosti a informační přesnosti. Díky objektivitě by média měla přinášet nezkreslené informace o aktuálním dění ve společnosti. Objektivita není nejčastějším požadavkem jen u široké veřejnosti, ale také u odborné komunity zabývající se médií. Sociální teorie médií však bývá k dosažení objektivita skeptická. Objektivita je teoreticky považováno za nedosažitelný ideál.¹²

„Objektivita představuje zvláštní formu mediální činnosti a zvláštní postoj k úloze shromažďovat, zpracovávat a rozšiřovat informace.“¹³

Denis McQuail ve své knize tvrdí, že mezi hlavní rysy objektivity patří:

- Udržovat si odstup a být neutrální ve vztahu k předmětu zpravodajství. To znamená vyloučit jakýkoli subjektivní pohled či osobní zaujetí;
- nestranit se, a to ve smyslu nestavět se v daných sporech na ničí stranu a zdržet se jakékoli předpojatost;
- zakládat si na přesnosti a pravdivosti, přičemž pod pojmem pravdivost máme na mysli relevanci a úplnosti;
- vyvarovat se skrytých motivů nebo služby třetí straně.

Sama média již zjistila, že objektivita zvyšuje cenu zpráv na trhu.¹⁴

¹² TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 128. ISBN 978-80-7367-683-4.

¹³ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999, s. 172. ISBN 80-7178-200-9

¹⁴ Tamtéž, s. 172–173.

1.3.1. Vliv vlastnictví

Liberální teorie trvá na tom, že vlastnictví může být účinně odděleno od redakčního rozhodování. Rozhodování ohledně financí, obchodní strategie a dalších majetkových rozhodnutí přijímají vlastníci nebo jejich zástupci. Na druhé straně redaktori mohou vykonávat profesionální rozhodování ohledně obsahu. Má se za to, že případné hrozící nebezpečí nepřiměřeného vlivu vlastníků ohlídá profesionalita, etické kodexy, veřejná pověst, jelikož jsou média pod nepřetržitým dohledem veřejnosti, a zdravý rozum.

Vlastnictví jako takové není pro média považováno za zlo. Nebezpečným se stává v momentě, kdy dochází k jeho nadměrné koncentraci, anebo je využíváno ke znemožnění přístupu.¹⁵

Vlastnická struktura médií je důležitý faktor, který ovlivňuje mediální produkci. Rozlišujeme různé typy vlastnictví. Můžeme od sebe odlišit soukromě vlastněné mediální organizace, média existující jako státní subjekty, média veřejné služby a komunitní média. Média v soukromém vlastnictví privátně slouží ke zhodnocení vložených investic, a jsou vlastněná za účelem zisku. Na rozdíl od soukromých médií, média veřejné služby, státní média a komunitní média slouží k neekonomickým zájmům, jako je podpora soudržnosti celé společnosti, k této podpoře slouží státní a média veřejné služby, a k určitému skupinovému zájmu slouží komunitní média. V současné české mediální scéně jednoznačně dominují soukromá média.¹⁶

Média samozřejmě musí také pracovat s vymezenými finančními prostředky, a do určité míry, musí být schopna sledovat a naplňovat poptávku svých potencionálních příjemců. Na udržení pozornosti a získání si přízně potencionálních příjemců jsou závislá především soukromá média. Ekonomické vlivy jsou u soukromých médií nejzřetelnější. Z toho důvodu, že jejich primárním motivem je v naprosté většině případů, vyprodukovat zisk. V případě tisku, je to právě vlastník, který určuje, jakým subjektem bude list podporován. Vlastníky tedy považujeme za první výrazné zdroje možného vlivu na konečnou podobu zpráv.

Dalším možným problémem ovlivňování médií vlastníkem může být, pokud sám vlastník prosazuje do obsahu médií své další vlastnický příbuzné společnosti. Také nesmíme opomenout zmínit problematiku prolínání vlastnictví zpravodajských médií a politické

¹⁵ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999, s. 190. ISBN 80-7178-200-9.

¹⁶ JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015, s. 143. ISBN 978-80-262-0743-6.

moci. Tomáš Trampota toto spojení ve své knize nazývá berlusconizace.¹⁷ Vlastníci médií mají v některých případech své politické zájmy či dokonce vstupují do vysoké politiky. Tuto moc mohou využívat na obou stranách. Skrze svá média mohou budovat svůj pozitivní politický obraz, nebo dokonce negativně informovat o svých protivnících. Vlastník, který se takto politicky angažuje, může usilovat o přímé ovlivňování prostřednictvím svých podřízených. Ovlivňovat ale může i nepřímo, a to v případě, pokud jsi, jsou redaktoři vědomi zájmů svého vlastníka, a na základě toho pak podřizují způsoby informování o událostech.¹⁸

Naše práce se bude zabývat vybranými médii mediálního domu *Economia* a *MAFRA*, v tomto případě se bavíme o prvním typu vlastnictví médií, a to soukromém.

¹⁷ Termín podle Silvia Berlusconiho, italského mediálního magnáta a bývalého předsedy vlády.

¹⁸ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 152-155. ISBN 80-7367-096-8.

2. METODOLOGICKÁ ČÁST

Cílem této analýzy je sledování postavení jednoho tématu v agendě vybraných médií za určitou časovou jednotku.

Pro náš výzkum jsme z portfolia mediálního domu *Economia* vybrali konkrétní tištěná média, a to *Hospodářské noviny*, *Respekt* a *Ekonom*.

Z portfolia mediálního domu *MAFRA* jsme vybrali deníky *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny*. Časová jednotka pro sestavení naší analýzy je období 6 let (2004, 2006, 2008, 2014, 2017 a 2018). Budeme zkoumat, jakým způsobem se o této kauze ve vybraných médiích píše, jak velký prostor je tématu věnován za určité časové období. Budeme se tedy zabývat problematikou privatizace OKD v konkrétním časovém období ve vybraných médiích mediálního domu *Economia* a *MAFRA* a také tomu, zda se přístup k této kauze proměnil vstupem Andreje Babiše do médií.

Základní otázka, na kterou jsme se ve výzkumu snažili najít odpověď, zněla:

*Proměnila se mediální agenda tématu privatizace OKD jak v mediálním domě *Economia*, tak v mediálním domě *MAFRA*, a to během zkoumaného období ve vybraných médiích?*

Z této otázky jsme pak odvodili další dílčí otázky, které zní:

1. *Proměňoval se ve sledovaném období počet článků informujících o společnosti OKD, potažmo o osobě Zdeňka Bakaly, směrem k majetkovým změnám?*
2. *Došlo ke změně počtu článků informujících o OKD a osobě Zdeňka Bakaly, po vstupu Andreje Babiše do médií? Pokud ano, jednalo se o nárůst či pokles?*
3. *Změnila se během sledovaného období tematická agenda médií, skrze kterou média informovala o privatizaci OKD?*
4. *Proměňovalo se ve sledovaném období umístění článků na titulních stranách deníků?*
5. *Měl Zdeněk Bakala možnost se během sledovaného období k tématu vyjadřovat?*

Analýza obsahu vzorku bude odpovídat pořadí stanovených výzkumných otázek. Protože se jedná o velké množství článků, rozhodli jsme se pro zpracování tématu využít kvantitativní obsahovou analýzu, která je pro zpracování takto objemných dat velmi vhodná.

2.1. Kvantitativní obsahová analýza

Kvantitativní obsahová analýza nejčastěji zkoumá, jakými tématy se média zabývají a jaký prostor jim je věnován. Popisuje proměnu mediálních obsahů za delší časový úsek. Je schopna snadno porovnat různé typy médií a média různých mediálních krajin. A do jisté míry umožňuje předjímat, jaká témata bude veřejnost považovat za důležitá.¹⁹

Ke zjištění, jakým tématům se daná média věnují, využíváme „kategorizaci mediálních obsahů“²⁰ a to do několika základních tematických kategorií. Kategorií a jejich tematizací pro zařazení mediální agendy je celá řada. Od obecných kategorií, za které považujeme například politiku či ekonomiku, až po mnohem konkrétnější. Výběr kategorií však závisí na tom, z jakého důvodu provádíme danou analýzu a k jakému výsledku chceme dojít. Výzkumy tematické agendy médií můžeme dělit na dva typy: *a) výzkumy sledující postavení jednoho tématu* v agendě médií. Jak se dané problematice média věnují v určitém časovém období, zda a jak se jejich zájem proměňuje. Druhým typem je *b) výzkum zkoumající celou agendu média*, popřípadě více médií. Druhý typ tematické agendy, který ve své knize Trampota s Vojtěchovskou popisují, se snaží ustanovit tematickou skladbu celého mediálního produktu, popřípadě jen některý z jeho žánrů. Výsledkem tohoto typu výzkumu jsou data, na základě kterých můžeme určit, kolik prostoru je danému tématu věnováno, popřípadě nabízí srovnání několika médií mezi sebou.²¹

Tento typ postupu se pro náš výzkum nehodí, a proto se mu dále nebudeme věnovat. Ale budeme se věnovat prvnímu typu agendy, a to sledování postavení jednoho tématu.

Jedním z charakteristických rysů kvantitativní obsahové analýzy je vysoká strukturovanost, a tím pádem i vysoká míra ověřitelnosti výsledků. Výsledky neboli statistické údaje jsou objektivní a nezávislé na osobě, která výzkum provádí. Dané výsledky mohou být jednoznačně prezentovány v grafech a tabulkách.²²

¹⁹ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 99. ISBN 978-80-7367-683-4.

²⁰ Tamtéž

²¹ Tamtéž, s. 101–102

²² SCHULZ, Winfried et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 29–30. ISBN 80-246-0827-8.

Zda – a popřípadě jak – se proměnila mediální agenda tématu v jednotlivých periodikách v určitém časovém období.

V této bakalářské práci se držíme tradičního postupu kvantitativní obsahové analýzy. Cíl našeho zkoumání jsme si stanovili pomocí výzkumných otázek. Vzorek konkrétního zkoumaného materiálu a jeho jednotku stanovíme v kapitole 3. Shromážděná data analyzujeme a na závěr interpretujeme.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

3.1. Stanovení vzorku

K získání výzkumného vzorku jsme využili internetovou mediální databázi *Anopress IT*.

Databáze *Anopress IT*, je internetová mediální databáze, která spadá pod akciovou společnost *Anopress IT*, která monitoruje česká média retrospektivně od roku 1996.

Online databáze obsahuje nejen plné znění textů časopiseckých a novinových článků, ale také obsahuje doslovné přepisy rozhlasových a televizních vysílání, v neposlední řadě pak také články z internetového zpravodajství.²³

V databázi jsme hledali kombinaci klíčových slov „OKD AND ZDENĚK BAKALA“, která vyhledala všechny články, které obsahují jak hledaný dotaz „OKD“, tak hledaný dotaz „ZDENĚK BAKALA“, a to ve všech pádech a tvarech.

Zároveň jsme si definovali zdroje jako námi požadované tituly tištěných médií a období, v jehož rámci požadujeme dotaz vyhledávat. Z vyhledávání jsme vynechali články *České tiskové kanceláře (ČTK)*.

Logice vybraných let se věnujeme v následující kapitole, konkrétně v kapitole 3.1.1. (*Logika vybraných let*).

Jelikož je v databázi *Anopress IT* možné vyhledávat období maximálně 3 let, tak abychom dosáhli požadovaného výsledku, vyhledávali jsme každý jeden rok zvlášť. A to vždy kalendářní rok, tedy rozmezí 1. leden – 31. prosinec.

Celkové období, které jsme pro vyhledávání stanovili, je období 6 let (2004, 2006, 2008, 2014, 2017 a 2018).

Abychom získali konečný vzorek analýzy, bylo nutné jednotlivé články podrobit dalšímu kroku eliminace.

²³ *Anopress IT, a.s.* [online]. [cit. 30. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.anopress.cz/anopress>

Sestavili jsme si proto konkrétní kritéria kombinující jak kvalitativní, tak kvantitativní znaky.

- a) Eliminovali jsme články, které svých rozsahem nespĺnily námi stanovený rozsah minimálního počtu znaků, a to počtu 300 znaků bez mezer.
- b) Sledovali jsme prostor, který je tématu v každém článku věnován. Nesmělo se jednat jen o dovětek nebo vsuvku článku, který s námi vybraným tématem nikterak nesouvisel. Informace, které obsahovaly, byly pro náš výzkum nerelevantní. Šlo-li o rozsáhlý text, jehož součástí bylo námi vybrané téma, musel být tématu věnován prostor, který znovu odpovídá minimálnímu počtu znaků, a to 300 znaků bez mezer.

Celkový počet článků ve sledovaném období byl 493, po aplikaci výše uvedených pravidel byl výzkumný vzorek 174 článků za *MAFRU*, a za *Economii* pak 66 článků.

V konečném součtu jsme tedy pracovali se vzorkem o 240 člancích.

Nedílnou součástí vzorku kvantitativní obsahové analýzy je stanovení časové jednotky, za kterou budeme vybraný materiál analyzovat.

Jak jsme již zmínili, časová jednotka, kterou jsme pro tuto analýzu stanovili, je šest kalendářních let v rozmezí 2004–2018. Snažili jsme se vybrat období, během kterého se na mediálním poli odehrála změna vlastnictví, a zároveň aby toto období korespondovalo s událostmi týkajícími se tématu této práce. Analyzovat budeme každý jeden kalendářní rok zvlášť. Budeme si všimát proměn, které nastaly za celý kalendářní rok, a zároveň se také zaměříme na jednotlivé měsíce v daném roce.

Kalendářní rok jsme zvolili z toho důvodu, abychom dosáhli co největšího reprezentativního vzorku.

3.1.1. Logika vybraných let

Vybraným obdobím pro naše zkoumání jsou roky 2004, 2006, 2008, 2014, 2017, 2018.

Snažili jsme se vybrat období, během kterého se na mediálním poli odehrála změna vlastnictví, a zároveň aby toto období korespondovalo s událostmi týkajícími se tématu této práce.

V roce 2004 patřila skoro polovina akcií OKD do vlastnictví státu. Tehdejší vláda Stanislava Grosse spolu s tehdejším ministrem financí Bohuslavem Sobotkou prodala státní podíl OKD do soukromého vlastnictví společnosti Karbon Invest. A ještě tentýž rok, jen o pár týdnů později, OKD ovládla firma patřící Zdeňku Bakalovi. Rok 2006 datuje dva roky od prodeje státního podílu OKD.

V témže roce byla podána žaloba na soudního znalce Rudolf Doucha a bývalé manažery Fondu národního majetku Pavla Kutu a Jana Škurka. Důvodem žaloby byl prodej OKD.

Rok 2008 je rokem, kdy Zdeněk Bakala koupil mediální dům *Economia*. Do té doby byla vlastníkem německá firma *Verlagsgruppe Handelsblatt* se sídlem v Düsseldorfu.

Dalším rokem je rok 2014. Uzavírá nám první desetiletí, které proběhlo od prodeje státního podílu OKD do rukou soukromých vlastníků. V roce 2014 už také v médiích figuroval předseda politického hnutí ANO Andrej Babiš, který se v roce 2017 stal předsedou vlády.

Od roku 2016 je společnost OKD v úpadku, který nakonec vedl až ke krachu společnosti.

V roce 2017 byla na Zdeňka Bakalu a firmu *New World Resources* (dále jen NWR) podána žaloba.

Rok 2018 jsme vybrali jako zástupce „aktuálního“ období, navíc došlo k vlastnické reorganizaci, a to takové, že od března roku 2018 je majitelem OKD státní podnik *Prisko*.

Policie a soud se i nadále zabývají uskutečněnou privatizací společnosti OKD, krachem společnosti v době, kdy byla ovládána firmou Zdeňka Bakaly. Další vyšetřování kauzy OKD v roce 2018 také inicioval stát.

V roce 2018 soud zprostil viny obžalované z nevýhodného prodeje dolů OKD. S tím stát nesouhlasí.²⁴ Během těchto let budeme sledovat, zda a jak se proměnil postoj k tématu ve vybraných médiích, tedy *Economia* a *MAFRA*. Zjištěná data pak doložíme konkrétními grafy.

²⁴ Kdo dovedl OKD ke krachu — Události — iVysílání — Česká televize. *Česká televize* [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/219411000100204/obsah/673381-kdo-dovedl-okd-ke-krachu>

3.2. Analyzovaná média

Jak jsme již zmínili, v naší analýze se budeme zabývat vybranými médii, mediálních domů *ECONOMIA, a. s.*, (dále jen *Economia*) a *MAFRA, a. s.* (dále jen *MAFRA*). V analýze se budeme věnovat pouze vybraným tištěným titulům jednotlivých mediálních domů. Tyto mediální domy a vybrané tituly si v následující kapitole představíme.

3.2.1. *Economia, a. s.*

Economia byla založena roku 1990. Od roku 1992 měl nad společností kontrolu společnosti kontrolu vydavatelský holding *Handelsblatt – Dow Jones Investmens B. V.* Na základě změny vlastnické struktury, která proběhla na konci roku 2006, získala německá společnost *Verlagsgruppe Handelsblatt* svůj majoritní podíl nad vydavatelstvím *Economia*. Vydavatelství patřilo německé společnosti až do roku 2008.²⁵

V roce 2008 společnost koupil Zdeněk Bakala.

Zdeněk Bakala se v minulosti netajil tím, že má blízko k některým politickým stranám a politikům, jejich strany finančně podporoval. Na počátku roku 2019 Zdeněk Bakala spolu se svou ženou opustili pozice v představenstvu a dozorčí radě vydavatelství *Economia*. Zdeněk Bakala tak rezignoval na post člena dozorčí rady, jeho žena opustila pozici člena představenstva. Jako důvod uvedl to, že chce podporovat a hájit neustrannou a nezávislou žurnalistiku. Zdeněk Bakala však i nadále zůstává majitelem *Economie*.²⁶

Portfolio tištěných titulů obsahuje především celostátní deník *Hospodářské noviny*, časopis *Respekt* a týdeník *Ekonom* a další tituly jako například magazín *Studenta*, časopisy *Business Spotlite*, *Právní rádce*, *Moderní řízení* či odborný měsíčník *Logistika*. Mezi nejznámější online média patří zpravodajský webový portál *Aktuálně.cz*, *IHNED.cz*, *Centrum.cz*, *Atlas.cz* a *Volný.cz*. My jsme se zaměřili na *Hospodářské noviny*, *Respekt* a *Ekonom*.

²⁵ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 122. ISBN 978-80-246-1387-1.

²⁶ Bakalovi opouštějí orgány *Economie*, vydavatelství ale prodávat nechtějí - *Echo24.cz*. *Echo24.cz - Názorový deník* [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <https://www.echo24.cz/a/SCK8x/bakalovi-opousteji-organy-economie-vydavatelstvi-ale-prodavat-nechteji>

3.2.1.1. Hospodářské noviny

Hospodářské noviny jsou deníkem, který vychází pravidelně od roku 1990. Do té doby, pod stejným názvem, vycházely jako ekonomický týdeník, jehož vydavatelstvím bylo RUDÉ PRÁVO. Od roku 1990 je vydavatelem *Economia*, a. s.²⁷

3.2.1.2. Respekt

Časopis založený v roce 1989 samizdatovými novináři pod názvem Informační servis. Sám sebe profiluje jako liberální a kritické médium, „které věří ve svobodu lidského ducha a nutnost pochybovat při jejím každodenním naplňování“.²⁸ Prvním a hlavním vlastníkem byla až do roku 1996 společnost *MAFRA*. V roce 1996 většinový podíl odkoupil Karel Schwarzenberg. Jelikož se časopis ocitl ve ztrátě, svou finanční výpomoc nabídl Zdeněk Bakala, který je od roku 2006 vlastníkem tohoto časopisu.

3.2.1.3. Ekonom

Ekonom poprvé vyšel v říjnu 1991 a od té doby patří mezi nejčtenější ekonomické týdeníky na českém trhu, a je hlavním titulem vydavatelství *Economia*. Zabývá se především ekonomickými a podnikatelskými tématy. „Poskytuje objektivní informace pro rozhodování podnikatelů, manažerů, investorů a zástupců veřejné správy. Představuje výjimečné podnikatelské osobnosti, přináší exkluzivní rozhovory, poutavé profily, erudované analýzy, novinky ze světa byznysu a ekonomiky.“²⁹

²⁷ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 106. ISBN 978-80-246-1387-1.

²⁸ RESPEKT. *RESPEKT* [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz>

3.2.2. MAFRA, a. s.

Od roku 1994 byla většinovým vlastníkem německá společnost Rheinisch-Bergische Verlagsgesellschaft (RBVG). Ta postupně skupovala akcie tehdejší společnosti M a F, a. s., a navyšovala kapitál společnosti MaFra, a. s., až v roce 1997 získala nad společností stoprocentní kontrolu. Později pak byla společnost přejmenovaná na dnešní MAFRA, a. s.³⁰ Od roku 2013 spadá pod vlastnictví holdingu Agrofert, který ještě do roku 2017 vlastnil Andrej Babiš, který je považován za českého Berlusconiho. Sám atakoval mediální monopol na českém trhu. Novela zákona, kterou sněmovna v roce 2016 přijala, říká, že člen vlády nesmí vlastnit žádná média, a zároveň společnosti, ve kterých člen z ministerského týmu vlastní alespoň jednu čtvrtinu, se nesmí ucházet o veřejné zakázky.³¹ Proti Andreji Babišovi jakožto předsedovi vlády bylo dokonce vedeno stíhání za možný střet zájmů ohledně čerpání dotací pro holding Agrofert. Střet zájmů se prokázal, a na to konto Andrej Babiš akcie svých firem, včetně Agrofertu, převedl do svěřenských fondů.³²

Mediální dům MAFRA je největším multimediálním domem v České republice. Portfolio tištěných titulů obsahuje deníky *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny*, bezplatný deník *Metro*, zpravodajský týdeník *5plus2* a další tituly jako například časopis *TÉMA*, společenské magazíny *Cosmopolitan*, *Pestrý svět* a mnoho dalších.³³

V mediálním domě MAFRA jsme se zaměřili na dva deníky, *Mladou frontu DNES* a *Lidové noviny*.

³⁰ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 112. ISBN 978-80-246-1387-1.

³¹ Lex Babiš. Kterak poslanci zakázali členům vlády vlastnit média – *Neovlivní – investigativní deník o vlivu a lidech* [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/lex-babis-kterak-poslanci-zakazali-clenum-vlady-vlastnit-media/>

³² Z unie sílí tlak na Babiše. Kvůli střetu zájmů – *Neovlivní – investigativní deník o vlivu a lidech* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/z-unie-sili-tlak-na-babise-kvuli-stretu-zajmu/>

³³ MAFRA [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz>

3.2.2.1. Mladá fronta DNES

Do roku 1990 byl deník součástí Socialistického svazu mládeže (SSM). Deník vycházel od listopadu 1989 s podtitulem *Deník československé mládeže*. Od 1. ledna 1990 byl pod správou podniku vydavatelství a nakladatelství Mladá fronta (MFNV). V srpnu 1990 Ministerstvo kultury zaregistrovalo deník Mladá fronta DNES jako nové periodikum pod vydavatelstvím M a F, a. s. V září roku 1990 vyšla Mladá fronta DNES poprvé pod společností M a F, a. s.³⁴

3.2.2.2. Lidové noviny

Lidové noviny mají svou dlouholetou tradici, jde o nejstarší vycházející český deník. Byly založeny již v roce 1893 v Brně. V roce 1952 bylo vydávání úředně zastaveno. Od roku 1987 začaly znova samizdatově vycházet a hlásily se k tradici předválečného liberálního listu. Lidové noviny pak legálně vyšly v roce 1989. Od roku 1991 se vydavatelem Lidových novin stala akciová společnost LN.

Ta svůj většinový podíl prodala společnosti PRESSINVEST, a. s., kterou vlastnila skupina Rheinisch-Bergische Verlagsgesellschaft, jež zároveň od roku 1994 vlastnila společnost MAFRA, a. s.³⁵

V roce 2013 MAFRU, a. s. odkoupil holding AGROFERT, který až do roku 2017 vlastnil Andrej Babiš.

³⁴ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 89–98. ISBN 978-80-246-1387-1.

³⁵ Tamtéž, s. 105,115.

3.3. Kódování

Jako kódovací jednotka byl pro naši analýzu zvolen článek o minimální velikosti 300 znaků bez mezer. Článkem chápeme graficky ucelenou jednotku s nadpisem nebo podnadpisem. Kódovali jsme všechny články, které splnily stanovená kritéria.

Tematické kategorie v kódovací tabulce:

- Ekonomika;
- právo;
- politika;
- ostatní.

Každý článek byl podroben tematickému rozřazení do těchto kategorií. Aby byl článek do jednotlivých kategorií zařazen, musela se alespoň jedna třetina obsahu tomuto tématu věnovat. Jednotlivému článku mohla být přiřazena vždy jen jedna z těchto kategorií. Pracovali jsme s kódovací knihou, do které jsme zapisovali jednotlivé proměnné a sledovali jsme jejich jednotlivé výskyty v kódovací jednotce – článku.

Články čísujeme na základě jejich řazení po vyhledání v databázi Anopress, ve které jsou řazeny sestupně na základě měsíců, ve kterých byly vydány. Pro naši lepší orientaci jsme v každém roce začínali číslovat znovu, a to vždy vzestupně, počínaje číslem 1. Tudiž v každém roce budou mít své zastoupení články se stejnými čísly jak u *Economie*, tak i u *MAFRY*. Jednotlivé číselné označení se odvíjí od počtu jednotlivých článků v jednotlivých letech. Aby nedošlo k záměně, v textu vždy uvedeme název titulu a mediálního domu, ve kterém vyšel.

Podle Punche jsou vztahy mezi proměnnými základem kvantitativního výzkumu. Je důležité porozumět tomu, jak jsou jednotlivé proměnné mezi sebou provázány a jak se na základě jiných proměnných mohou měnit.³⁶

Scherer rozlišuje dva typy proměnných: a) identifikační proměnnou, b) analytickou proměnnou. Identifikační proměnná slouží jen k identifikaci každého příspěvku. Umožňuje nám zpětné dohledání již analyzovaných příspěvků. Tento typ proměnné je důležitý pro kontrolu a případné opravy chyb v kódování. Analytické proměnné neboli obsahové

³⁶ PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, s. 30–32. ISBN 978-80-7367-381-9.

proměnné nám slouží k zaznamenání odpovědí zadaného tématu a jsou z části formulovány jen abstraktně. Pomocí procesu operacionalizace je nutné tyto proměnné převést na viditelnější znaky.³⁷

Kódovacími identifikačními proměnnými v naší analýze byly:

- Číslo článku;
- rok a měsíc vydání;
- označení titulu média;
- označení mediální domu, pod kterým vychází;
- číslo strany;
- počet slov.

K určení analytických proměnných v naší analýze jsme využili čísel jedna a nula. A to tak, že jsme čísla přisuzovali proměnným na základě jejich výskytu v obsahu analyzovaných článků. Číslo 1 v naší kódovací knize označuje skutečnost „vyskytuje se“.

Číslo 0 v naší kódovací knize označuje skutečnost „nevyskytuje se“.

V každé z jednotlivých kategorií proměnných, u každého článku, byla možná jen jedna možnost zápisu, a to buď vyskytuje se (1), anebo nevyskytuje se (0).

Kategorie, na základě kterých jsme přisuzovali číselné kódy 1 a 0 analytickým proměnným:

- Titulní strana;
- přímá citace Bakaly či jeho parafráze.³⁸

Kódovací proměnné 1 a 0 jsme také využili pro zjednodušení zápisů v kódovací knize u jednotlivých tematických kategorií a rozřazení dle názvu médií.

Titulní stranu jsme jako identifikační proměnou zvolili z toho důvodu, jelikož chceme vysledovat, jaká témata článků a v jakém počtu se na titulních stranách v průběhu sledovaného období objevovala. Domníváme se, že pokud se stejná tematická kategorie článků na titulních stranách objevuje častěji a média určitým tématům věnují větší prostor, považují je za více důležité. Tzv. „gatekeeper“ na základě „gatekeepingu“ pak rozhoduje o tom, jaká zpráva se do médií dostane (viz kapitola 1.2.1.).

³⁷ SCHULZ, Winfried et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 43–44. ISBN 80-246-0827-8.

³⁸ Pracovali jsme jen s počtem citací, které byly součástí textu článků. Nevíme, zda byl Zdeněk Bakala například požádán o vyjádření častěji, ale na které nereagoval.

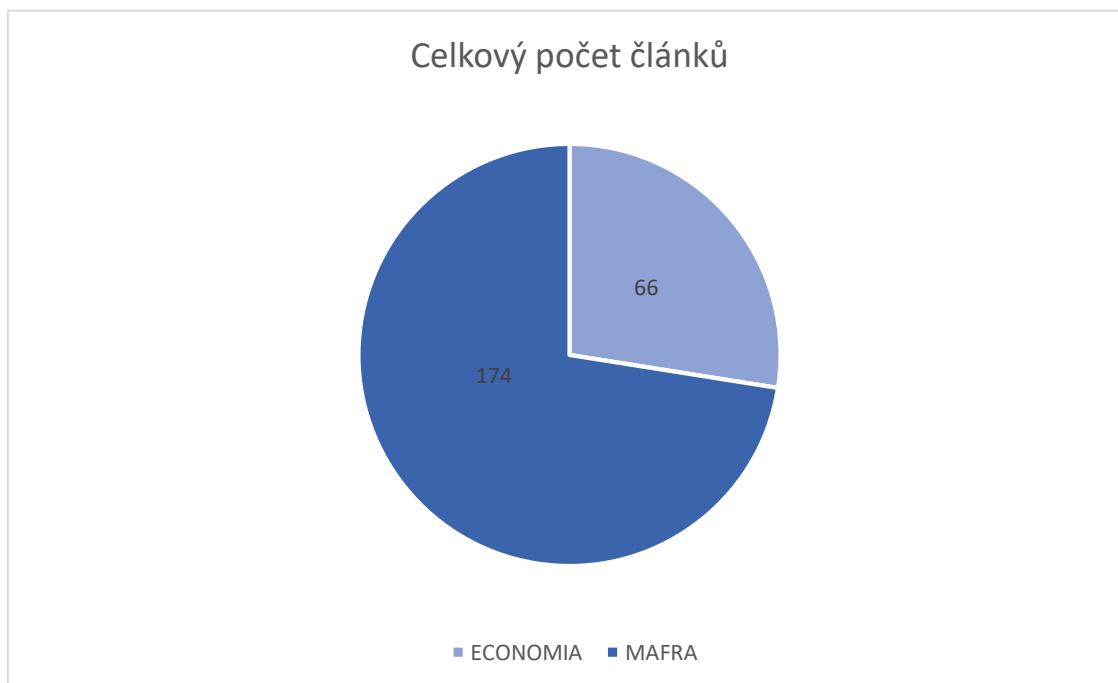
3.4. Aplikace výzkumné metody a analýza vzorku

3.4.1. Počet článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly

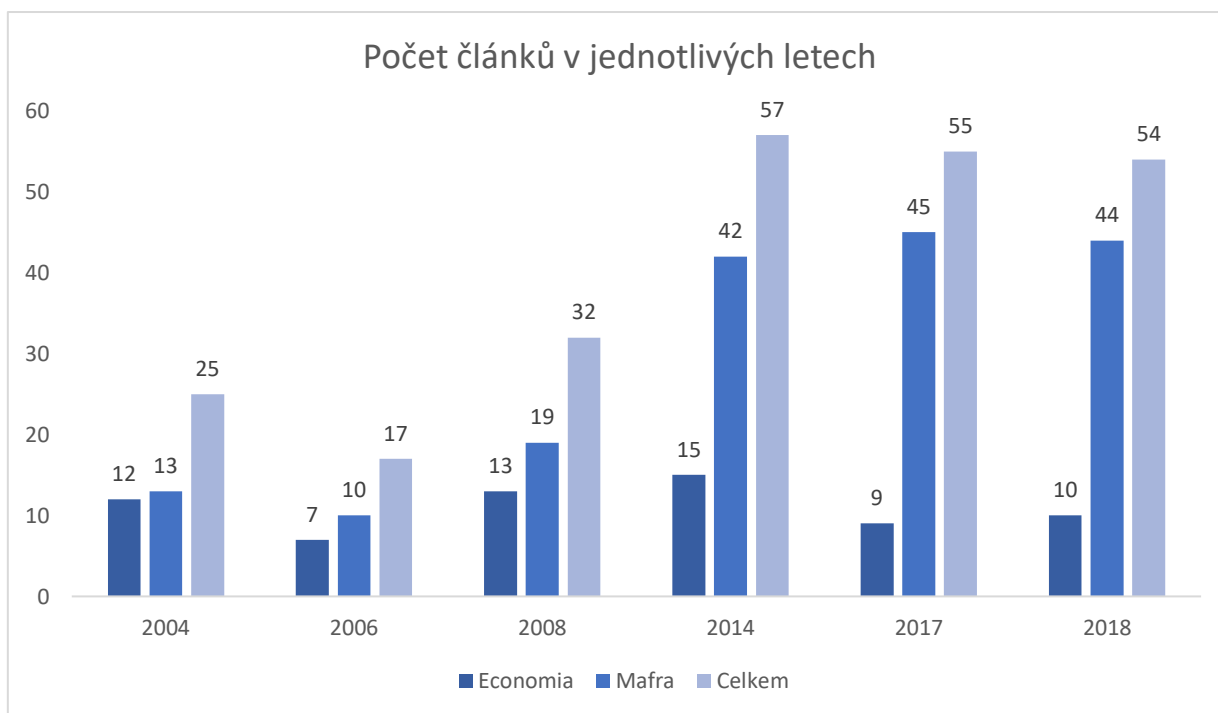
Kvantitativní obsahovou analýzou jsme došli k výsledku, že ve sledovaném období (leden–prosinec 2004, 2006, 2008, 2014, 2017, 2018) bylo vydáno celkem 493 článků. Po redukci (viz kapitola 3.3) jich k analýze zůstalo 240. Zkoumali jsme, zda se jejich počet během vybraných let měnil, v závislosti na událostech, které se v daných letech odehrály, ale hlavně jak se jejich počet proměňoval s ohledem na změnu vlastníků mediálních domů. Bereme v potaz odlišnou periodicitu zkoumaných deníků a týdeníků.

První dílčí výzkumná otázka zněla: *Proměňoval se ve sledovaném období počet článků informujících o společnosti OKD, potažmo o osobě Zdeňka Bakaly, směrem k majetkovým změnám?*

Graf č. 1: Celkový počet článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly, které vyšly ve sledovaném období

Graf č. 2: Celkový počet článků v jednotlivých letech, které vyšly ve sledovaném období

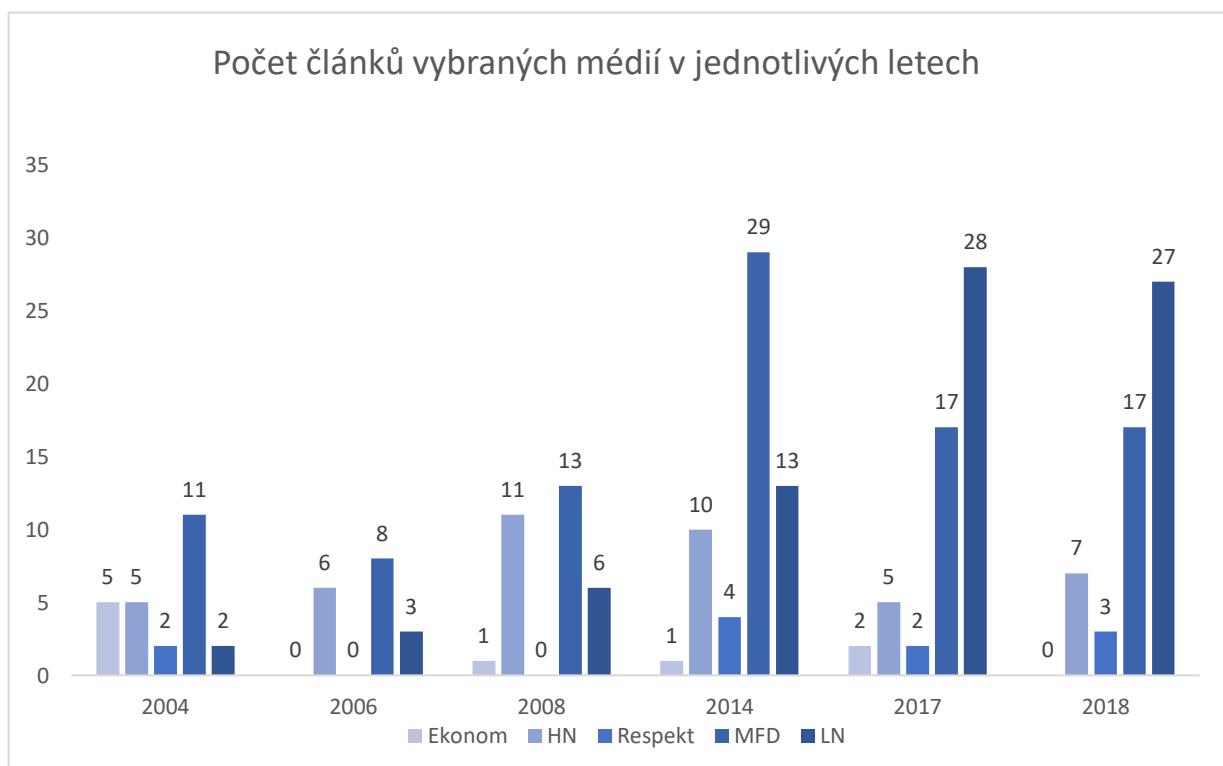
Celkem tedy vzorek obsahoval 240 článků. Jak je patrné z *grafu č. 1*, mnohem větší podíl v celkovém počtu vydaných článků mají články vydané v denících Mladá fronta DNES a Lidové noviny. *Graf č. 2* ukazuje, že v roce 2004 bylo v obou mediálních domech vydáno celkem 25 článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly.

V následujícím zkoumaném roce 2006 se celkový počet článků snížil na 17, ač bychom mohli očekávat opačný průběh, a to z toho důvodu, že v roce 2004 došlo k prodeji státního podílu OKD. V roce 2006 se navíc společnost začala potýkat se ztrátou. Jak jsme již zmiňovali, v roce 2008 se Zdeněk Bakala stal novým majitelem mediálního domu *Economía*. Můžeme předpokládat, že se tento fakt projevuje v celkovém nárůstu počtu článků, jelikož celkový počet vzrostl téměř o polovinu, a to na 32 článků. Výrazný nárůst počtu článků nastal v dalším zkoumaném roce, a to v roce 2014. Zaznamenáváme celkové navýšení o 25 článků, na celkový počet 57.

Pozvolné navýšení celkového počtu článků pokračovalo i v následujících analyzovaných letech 2017 a 2018. Premiér Bohuslav Sobotka, který je důležitou osobou v celé kauze privatizace společnosti OKD, v květnu 2017 podal návrh k odvolání Andreje Babiše z vlády. Andrej Babiš byl odvolán z funkce ministra financí a také skončil ve funkci prvního místopředsedy vlády Bohuslava Sobotky. Jedním z důvodů bylo údajné ovlivňování médií MAFRA. Tato média ještě do nedávna sám vlastnil.³⁹ Předpokládáme, že tato skutečnost mohla ovlivnit nárůst zájmů o zkoumané téma v roce 2017 a 2018 ze strany médií MAFRY. Položili jsme si další dílčí výzkumné otázky, které zněly:

Došlo ke změně počtu článků informujících o OKD a osobě Zdeňka Bakaly po vstupu Andreje Babiše do médií? Pokud ano, jednalo se o nárůst, či pokles?

Graf č. 3: Počet článků v konkrétních médiích informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly v jednotlivých letech

³⁹ Sobotka zvítězil: Babiš byl odvolán z vlády, na jeho místo přichází Pilný - Deník Referendum. *Deník Referendum* [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/25321-sobotka-zvitezil-babis-byl-odvolan-z-vlady-na-jeho-misto-prichazi-pilny>

Žádný markantní nárůst v počtu článků v mediálním domě *Economia* za rok 2014 nenastal. Za rok 2008 se vybraná média věnovala tématu v 13 článcích a v roce 2014 pak vydala článků 15. Celkový počet článků se sice zvýšil, ale jen o dva.

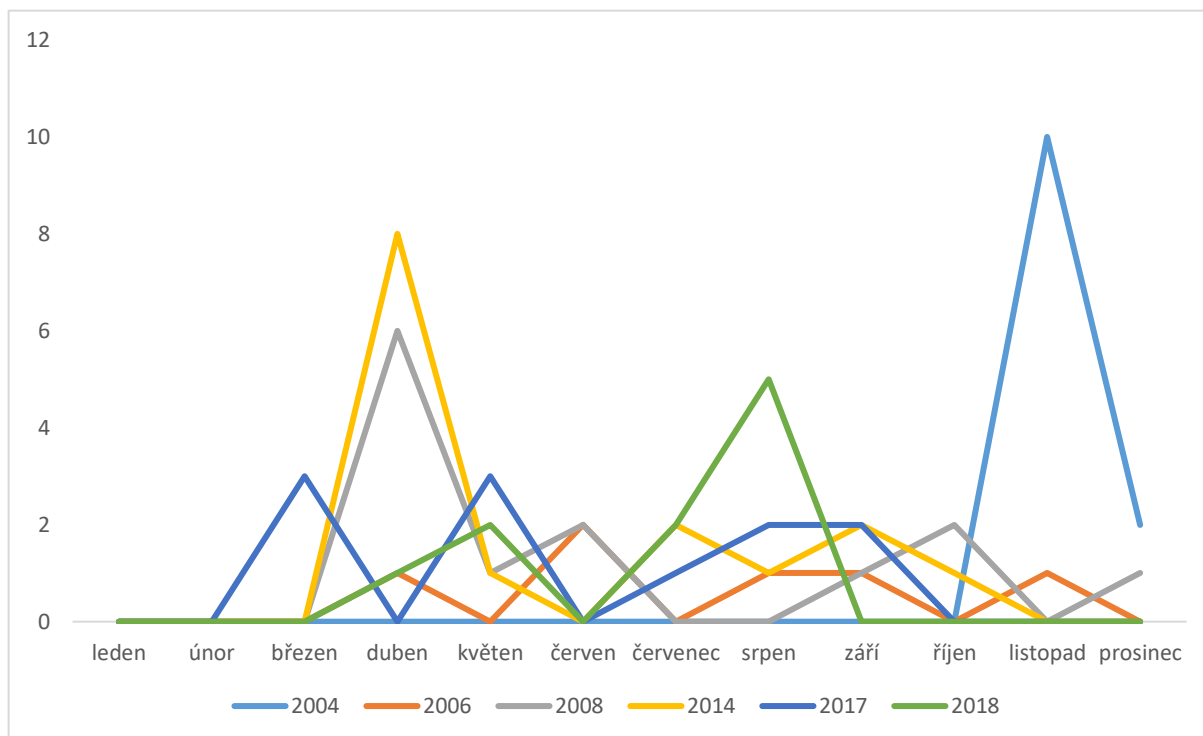
Jak můžeme v *grafu č. 3* vidět, nárůst článků jednotlivých vybraných médií MAFRA od doby, kdy Andrej Babiš mediální dům koupil, viditelně narůstá. Deník *Lidové noviny* navýšil počet 6 článků za rok 2008, na 13 článků za rok 2014. Největší nárůst zaznamenáváme v roce 2014 u deníku *Mladá fronta DNES*, kdy počet vzrostl z počtu 13 článků za rok 2008, na počet 29 článků za rok 2014.

Mediální analytik Milan Šmíd v roce 2014 pro Českou televizi uvedl, že ho překvapilo, jak se od začátku roku 2014 najednou začal objevovat materiál ohledně privatizace OKD na předních stránkách deníku *Mladé fronty DNES*. Také tvrdí, že ostatní média o téma privatizace OKD a osobu Zdeňka Bakaly nejevila příliš velký zájem. Podle Šmída si Bakala v průběhu let, a hlavně koupí *Economie*, vytvořil jakýsi „veřejně dobrý obraz“ finančníka, který lidi neokrádá a myslí to s nimi dobře a který v médiích v průběhu let fungoval.⁴⁰

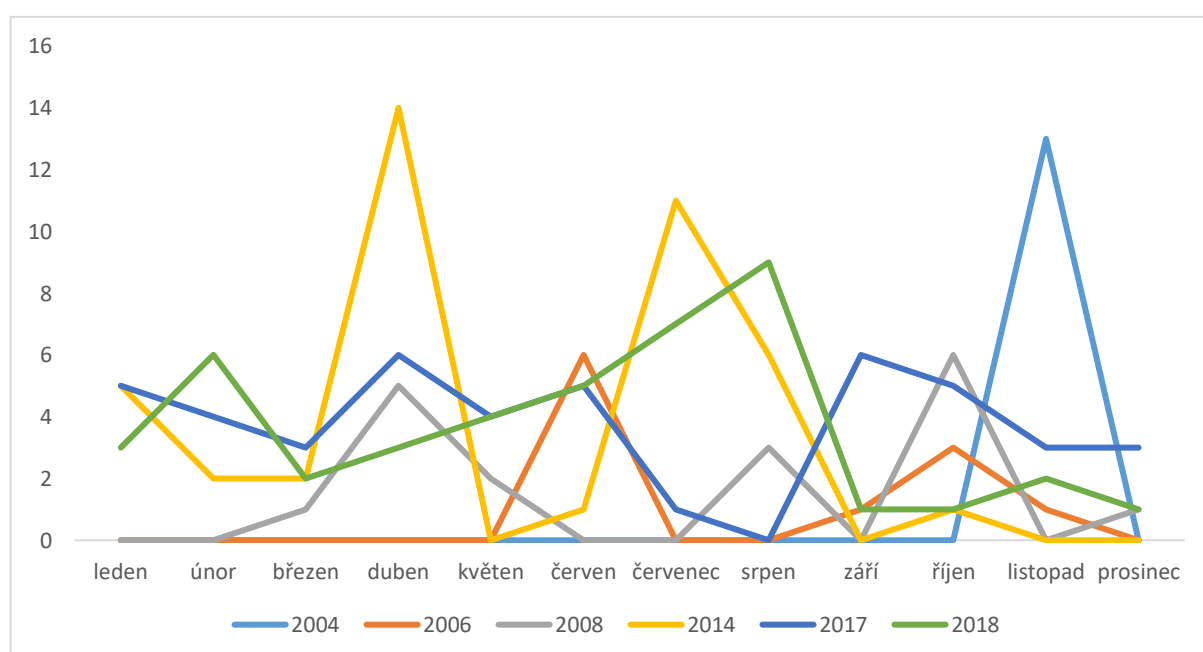
⁴⁰ Reportéři ČT — Česká televize. *Česká televize* [online]. [cit. 30. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/214452801240016/>

Přikládáme *grafy č. 4 a č. 5*, které ukazují proměny počtu článků během zkoumaných let v průběhu jednotlivých měsíců.

Graf č. 4: Proměna počtu článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly v jednotlivých měsících zkoumaného období *Economia*

Graf č. 5: Proměna počtu článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly v jednotlivých měsících zkoumaného období *MAFRA*

V prvním zkoumaném roce naší analýzy, v roce 2004, námi stanovená kritéria splnily jen články vydané v období listopad–prosinec v mediálním domě *Economia*. V listopadu bylo vydáno celkem 10 článků a v prosinci došlo ke snížení na pouhé 2 články. Listopad 2004 byl zároveň se svými 10 články nejaktivnějším měsícem, co se počtu vydaných článků v jednom měsíci týče. Tento zájem médií byl zapříčiněn uskutečněnou privatizací, která se na podzim roku 2004 odehrála. 15. září 2004 tehdejší vláda Stanislava Grosse schválila prodej akcií společnosti OKD, které do té doby spadaly do státního vlastnictví.⁴¹ Podobně byl na tom v roce 2004 mediální dům *MAFRA*, ten se tématu věnoval především v listopadu, a to počtem 13 článků. Tímto počtem je listopad 2004 druhým nejaktivnějším měsícem zkoumaného období u médií zastupujících *MAFRU*.

V roce 2006 se Zdeněk Bakala stal vlastníkem časopisu *Respekt*, tato skutečnost by teoreticky mohla ovlivnit počet vydaných článků, ale jak vidíme z *grafu č. 4 a 5*, k žádnému rapidnímu nárůstu ve sledovaném období nedošlo. Tématu se jednotlivá média věnovala následovně: *Economia* se tématem zabývala v období od dubna po listopad, a to s výskytem jednoho článku v dubnu, září a listopadu, s dvěma články pak v červnu a jedním v srpnu. *MAFRA* se tématu v roce 2006 věnovala o něco méně, a to v měsíci červen šesti články a v září, jen v jediném článku.

V roce 2008 se *Economia* věnovala tématu od dubna do října. Duben byl s šesti články zároveň nejpočetnějším měsícem tohoto roku. V dalších měsících se počet postupně snižoval až na rozmezí jednoho nebo dvou článků. *MAFRA* se tématu věnovala znovu o něco více, konkrétně v období od března do prosince. Nejaktivnějším měsícem byl říjen s šesti články. Nejméně článků pak vyšlo v měsících březen, listopad a prosinec, vždy s vydáním jen jednoho článku.

Největší nárůst jsme u obou mediálních domů, jak *Economia*, tak *MAFRA*, zaznamenali během roku 2014. K proměně počtu článků v médiích *Economia* docházelo v období od dubna po říjen. Komplexnější zastoupení článků v jednotlivých měsících pozorujeme u médií *MAFRY*, a to v rozmezí od ledna až po říjen. Znovu se zde vracíme k poznámce mediálního analytika Milana Šmída, který tvrdil, že k nárůstu počtu článků zájímavých se o téma privatizace OKD došlo na předních stránkách deníků *MAFRA*. Tento trend naše data

⁴¹ OKD [online]. [cit. 30. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/o-nas>

potvrzují. Podle číselných údajů v tabulce a grafech sice vidíme, že k nárůstu počtu článků došlo nejen u *MAFRY*, i u *Economie* ale v celkovém nárůstu vede jednoznačně *MAFRA*. V dubnu 2014 Ministerstvo financí přiznalo pochybení ohledně vypracování dokumentace k privatizaci OKD z roku 2004. Dokumenty se týkaly stanovení tržní ceny akcií OKD. Ukázalo se totiž, že stát tyto akcie prodal hluboko pod cenou, čímž utrpěl ztrátu ve výši několik miliard. Tyto dokumenty byly vědomě poslány před Evropskou komisí v Bruselu. Na jejich základě pak byla privatizace schválena.⁴² A právě v dubnu 2014 evidujeme největší nárůst, jak u *Economie* s počtem osmi článků, tak u *MAFRY* s počtem čtrnácti článků. U *Economie* jde chronologicky o druhý nejvyšší nárůst za celé sledované období. V případě *MAFRY* jde dokonce o nejvyšší nárůst za celé sledované období. Předposledním obdobím, které jsme sledovali, je rok 2017. V říjnu 2017 proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Během jednotlivých měsíců evidujeme nárůst i pokles v celkovém počtu vydaných článků. Po dvou článcích vyšlo v médiích *Economia* v měsících březnu, červenci a srpnu, v květnu pak vyšlo o jeden článek více, celkem tedy články tři. V září pak jen jeden. U *MAFRY* naopak pozorujeme zájem o dané téma během celého roku, kdy se počet vydaných článků pohyboval v rozmezí od jednoho až po pět článků za jeden měsíc s výjimkou měsíce srpna, ve kterém nevyšel ani jeden článek, který by byl pro náš výzkum relevantní. Posledním zkoumaným rokem je rok 2018. V tomto roce byla sestavena komise za účelem projednání kauzy privatizace OKD, která se v roce 2018 stále prošetřovala. K podání vysvětlení k celé této kauze byl vyzván Zdeněk Bakala, který se však odmítl dostavit. S jistotou můžeme říci, že se tato skutečnost projevila v námi avizovaném zvýšeném zájmu médií. *MAFRA* se ve svých denících této problematice věnuje v rozmezí celého roku, tedy od ledna po prosinec. Na druhé straně se *Economia* v roce 2018 tématu věnovala jen v časovém rozmezí duben–srpen, ale s výjimkou června. Na tematické kategorie článků jsme se zaměřili v následující kapitole.

⁴² Končí Sobotkův klid, proces kvůli levnému prodeji OKD je na spadnutí – *Neovlivní – investigativní deník o vlivu a lidech* [online]. [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <http://neovlivni.cz/konci-sobtkuv-klid-blizi-se-proces-kvuli-levnemu-prodeji-okd/>

Pro větší přehlednost přidáváme tabulku s jednotlivými počty článků v jednotlivých měsících.

Tabulka č. 1: Počet článků v jednotlivých měsících v celém sledovaném období

ECONOMIA						
	2004	2006	2008	2014	2017	2018
leden	-	-	-	-	-	-
únor	-	-	-	-	-	-
Březen	-	-	-	-	2	-
Duben	-	1	6	8	-	1
Květen	-	-	1	1	3	2
Červen	-	2	2	-	-	-
Červenec	-	-	-	2	2	2
Srpen	-	1	-	1	2	5
září	-	1	1	2	1	-
říjen	-	-	2	1	-	-
listopad	10	1	-	-	-	-
prosinec	2	-	1	-	-	-

Tabulka č. 2: Počet článků v jednotlivých měsících v celém sledovaném období

MAFRA						
	2004	2006	2008	2014	2017	2018
leden	-	-	-	5	5	3
únor	-	-	-	2	4	6
Březen	-	-	1	2	3	2
Duben	-	-	5	14	6	3
Květen	-	-	2	0	4	4
Červen	-	6	-	1	5	5
Červenec	-	-	-	11	1	7
Srpen	-	-	3	6	-	9
září	-	1	-	0	6	1
říjen	-	3	6	1	5	1
listopad	13	1	1	-	3	2
prosinec	-	-	1	-	3	1

3.4.2. Tematická proměna obsahu analyzovaných článků

„Opakování týchž motivů či způsobů zpracování určitého tématu se může ustálit představa, že takové zpracování odpovídá skutečnosti, že je jejím ‚odrazem‘, že se mimo mediální skutečnost dá tímto způsobem poznat.“⁴³

V této práci jsme se zaměřili na sledování proměny tematické agendy článků během sledovaného období. I zde jsme kódovali celý vzorek 240 článků. Položili jsme si dvě dílčí otázky, které zněly:

Změnila se během sledovaného období tematická agenda médií, skrze kterou média informovala o privatizaci OKD?

Měl Zdeněk Bakala možnost se během sledovaného období k tématu vyjadřovat?

Analyzované články jsme rozdělili do čtyř základních kategorií: *Ekonomika, právo, politika, ostatní*. Výskyt každého článku v jednotlivých kategoriích jsme zapisovali do kódovací knihy číselnými kódy 1 a 0. Každý článek náleží jen jedné tematické kategorii. Jednotlivá čísla článku, o kterých se v textu budeme zmiňovat, uvádíme vždy v závorce podle označení uvedeného v kódovací knize. U každého článku jsme se také zaměřili na to, zda měl Zdeněk Bakala možnost se k tématu vyjádřit, či ne. Stanovené kategorie obsahovaly následující články:

- 1. Ekonomika:** Do této kategorie jsme zařadili články, které se svým obsahem věnovaly stavu nebo vývoji konkrétní firmy či, společnosti, pohybu na burze akcií, celkovému hospodaření společnosti, ztrátě či zisku.

Hlavním tématem byl prodej společnosti OKD soukromým vlastníkům. Do této kategorie spadal veškerý obsah s tematikou související s obchodováním akcií OKD, ekonomikou podniku OKD, hospodářským výsledkem, zisky či ztrátami společnosti OKD po privatizaci a během celého zkoumaného období. Obsah článků se týkal také celkového majetku vlastníků po privatizaci společnosti OKD. V posledních dvou letech zkoumaného období byl v člancích zmíněn také prodej společnosti OKD státní firmě PRISKO.

⁴³ JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015, s. 124. ISBN 978-80-7330-151-4.

2. Právo: Do této kategorie řadíme články s obsahem týkajícím se právních úkonů, podání výpovědi či svědectví u soudu, žalob.

Sumárně jde o témata: kauzu privatizace OKD u soudu, stížnosti a žaloby, podání výpovědi aktérů ohledně kauzy privatizace OKD, vyšetřovací komise kauzy privatizace OKD, soudní spory ohledně kauzy OKD, stížnosti nájemníků bytů OKD.

3. Politika: Následující kategorie obsahuje články, jejichž hlavními aktéry jsou politici či politické strany.

Řadíme zde témata, která pojednávají o: politicích a politických stranách při privatizaci OKD (Lubomír Zaorálek, Bohuslav Sobotka a další), zvolení ministra průmyslu, který měl mít na starosti určování postoje vlády ke společnosti OKD. Dále sem patří veškeré články o jednání vládní koalice ve věci OKD, vládní výpomoc horníkům OKD, sněmovní volby a také volby předsedy ČSSD.⁴⁴

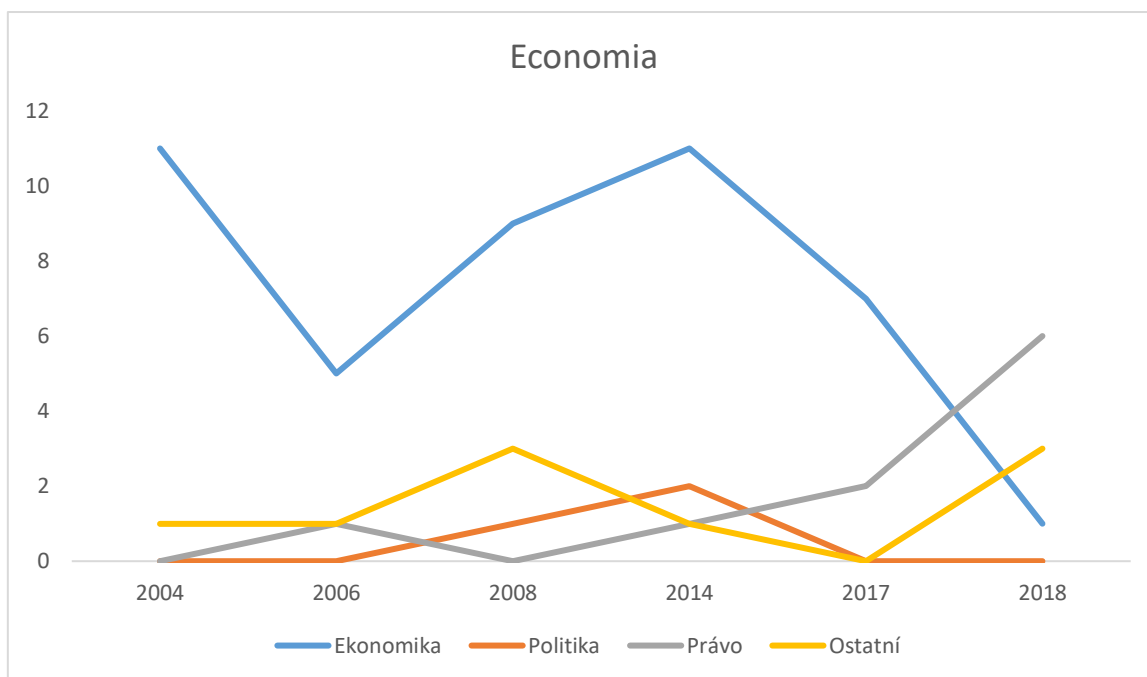
4. Ostatní: Zde jsme zařadili články, které byly formulovány buď jako rozhovor, anebo se jednalo o články, ve kterých se analyzovaným tématem zabývala jen jejich část, a jako celek tudíž nespádaly ani do jedné z předchozích kategorií (např. výběr událostí týden v HN, rubrika Fokus – agenda časopisu Respekt)

Tabulka č. 3: Celkový počet článků v tematických kategoriích v obou mediálních domech

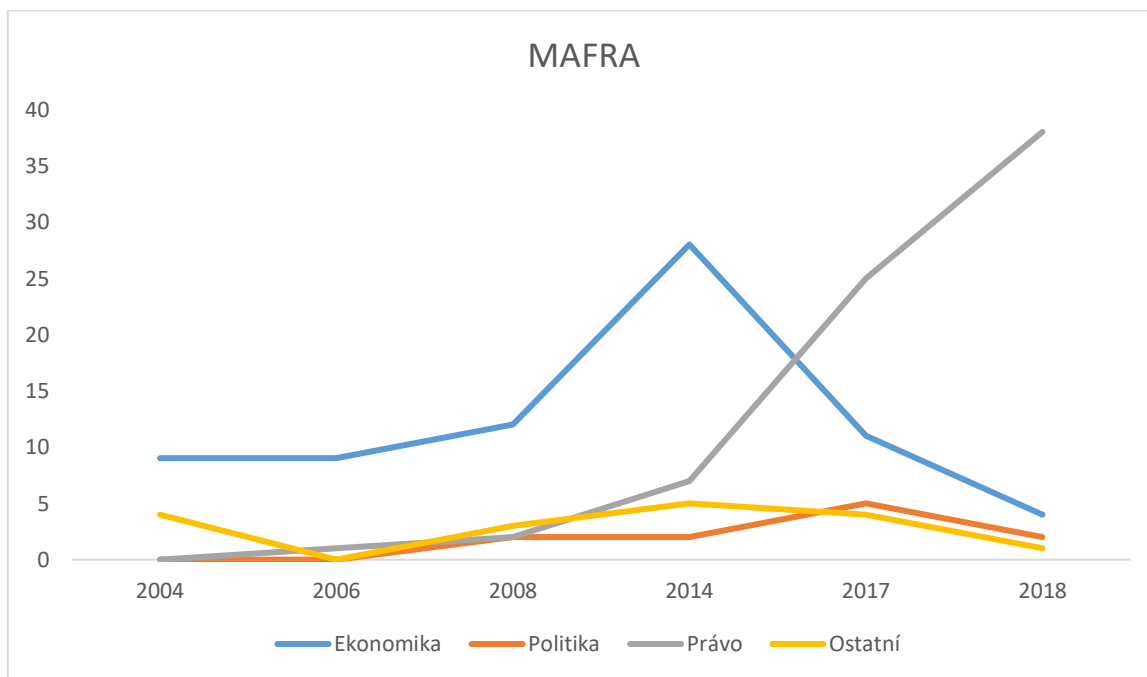
Kategorie	Počet	%
EKONOMIKA	117	49
POLITIKA	15	6
PRÁVO	83	35
OSTATNÍ	25	10

⁴⁴ Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky proběhly na podzim roku 2017. V těchto volbách zvítězilo hnutí ANO, v čele s Andrejem Babišem. Naopak velký propad zaznamenala strana ČSSD. Zaznamenali jsme zvýšenou pozornost médií věnované kauze OKD během předvolebního období. Mohlo tak dojít k ovlivňování médií.

Graf č. 6: Nárůst článků v jednotlivých tematických kategoriích - *Economia*

Graf č. 7: Nárůst článků v jednotlivých tematických kategoriích - *MAFRA*

Ve zkoumaném období měla tematická agenda zástupce ve všech stanovených kategoriích. V závorce uvádíme počet procent z celkového počtu (procenta jsou zaokrouhlena na celá čísla). Po celou dobu analýzy má tematický rámec *Ekonomika* primární postavení, a to s celkovým počtem 117 článků, které tvoří 49 % celkového počtu. Druhým nejčetnějším rámcem je rámec *Právo*, zastoupený počtem 83 článků (35 %). Na třetím místě je kategorie *Ostatní*, která čítá celkem 25 článků (10 %). Nejméně četná kategorie, je kategorie *Politika*, a to v počtu 15 článků (6 %). Co se četnosti v jednotlivých domech týče, jsou počty následující: z celkového počtu 174 článků má *MAFRA* v kategorii *Ekonomika* 73 článků (42 %), 73 článků (42 %) v kategorii *Právo*, 12 článků (6 %) v kategorii *Politika* a v kategorii *Ostatní* pak článků 16 (10 %), zatímco z celkového počtu 66 článků má *Economia* v kategorii *Ekonomika* článků 44 (67 %), v kategoriích *Právo* celkem článků 10 (15 %), v kategorii *Politika* pouze 3 články (5 %), a v kategorii *Ostatní* celkem 9 článků (14 %).

1. Ekonomika

Předpokládali jsme, že tematická kategorie *Ekonomika* bude mít nejpočetnější zastoupení z celkového počtu článků. Oba mediální domy svá média prezentují jako ta, která dávají největší prostor právě ekonomickým tématům a událostem. Týdeník *Ekonom* má název této kategorie dokonce ve svém názvu. Proto jsme se nejprve zaměřili články médií *Economia*. Právě články vydané týdeníkem *Ekonom* (č. 2, 3, 4, 5, 9), které spadají do kategorie *Ekonomika*, se věnují privatizaci OKD (č. 4), ziskům a nabytému majetku z prodeje, nejdříve firmy *Karbon Invest*, přes kterou se ke společnosti OKD později dostal Zdeněk Bakala (č. 2, 3, 5, 9). Týdeník *Ekonom* měl v roce 2004 z celkového počtu 12 článků, stejné zastoupení pěti články jako *Hospodářské noviny*. Tento deník se také věnoval především prodeji OKD (č. 1, 10, 11, 12) a investicím Zdeňka Bakaly do společnosti OKD (č. 8). Na druhé straně stojí deník *Mladá fronta DNES*, která se ve svých článcích (č. 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13) zabývá privatizací OKD, jak byla společnost prodána Zdeňku Bakalovi přes „prostředníka“, firmu *Karbon Invest*. Noví vlastníci OKD slibují, že k žádným personálním ani jiným změnám nedojde. Deník *Lidové noviny* je v této kategorii zastoupen 1x (č. 6), který se také věnuje prodeji OKD soukromé firmě *Karbon Invest* a novému vlastníkovi Zdeňku Bakalovi.

Rok 2006 byl, co se počtů článků týče, u médií *Economia* druhým nejslabším rokem za celé sledované období. Časopis *Respekt* a týdeník *Ekonom* jsou v kategorii zastoupeny čtyřmi články, které vyšly v kategorii *Ekonomika*. Byly vydány v *Hospodářských novinách* (č. 1, 3, 5,

6) a jejich, obsahem je zisk, kterého noví vlastníci koupí OKD dosáhli. Poskytnutý úvěr společnosti OKD ve výši několika miliard (č. 1), vstup na trh s akciemi (č. 3), zjednodušení struktury OKD před vstupem na burzu (č. 5) a potenciální návrat OKD na burzu (č. 6). *Mladá fronta DNES* se věnovala půjčkám, které si OKD z důvodu snížení kapitálu a plánovanému zamíření na burzu vzalo, dále nedokončeným investicím z důvodu omezených zkušeností na trhu (č. 1, 2), znovu se ve svých textech vrátila k prodeji OKD, který proběhl v roce 2004 (č. 3). Také se zabývala odchodem manažera OKD z důvodu restrukturalizace společnosti OKD (č. 5). Dvěma články se zaměřila na zisk, kterého OKD za uplynulé období dosáhlo, a pravděpodobný vstup OKD na burzu. Zároveň svou pozornost věnovala bytům OKD, které byly přislíbeny nájemníkům, ale k prodeji nedošlo a jejich prodej není v plánu ani do budoucna (č. 8, 9). V *Lidových novinách* v daném roce vyšly celkem tři články. Zabývaly se pravděpodobným vstupem firmy RPG⁴⁵ na burzu a dalším navýšením majetku OKD, koupí dalších dolů, kterým hrozí ukončení činnosti (č. 4, 6, 10).

V roce 2008 došlo ke změně vlastníka médií *Economia*, tento fakt se však v počtu článků daného vydavatele nijak výrazně neprojevil. V roce 2008 všechny články v této kategorii spadají do obsahu *Hospodářských novin*. Konkrétně se v roce 2008 jedná o články číslo 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10 a 13. Zabývaly se hospodářským výsledkem společnosti OKD (č. 6, 10), celkovým navýšením majetku firmy Zdeňka Bakaly, a to jak doma, tak i v zahraničí (č. 3, 9, 13), vstupem na burzu a vývojem trhu s akciemi, investicemi na trhu s akciemi OKD a rozšířením těžby uhlí (č. 7, 8), v neposlední řadě pak privatizací bytů OKD (č. 5). *Lidové noviny* jsou zastoupeny čtyřmi články (č. 3, 4, 11, 19) zabývajícími se především byty OKD, prohlášením Zdeňka Bakaly, ve kterém informuje, že se byty nájemníkům prodávat nebudou, dalšími investicemi OKD, které by mohly pomoci k navýšení budoucího zisku společnosti. *Mladá fronta DNES* přispěla osmi články (č. 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17). Tematika privatizace OKD a získaných bytů OKD, které se nakonec nájemníkům nebudou prodávat (č. 7, 10). Akcie na burze cenných papírů, prodej části akcií OKD na burze, velký nárůst zisku pro majitele Zdeňka Bakalu (č. 12, 13, 15, 16, 17), údajné umělé navyšování zásob uhlí společnosti OKD (č. 14).

⁴⁵ Investiční skupina zajímající se o pronájem bytů RPG, jejichž spoluvlastníkem byl Zdeněk Bakala.

Již zmíněný vzestup počtu článků, který evidujeme v roce 2014, je v této kategorii zastoupen všemi médii. Časopis *Respekt* se kategorii věnuje dvěma články (č. 3, 12) zabývajícími se hospodářským výsledkem OKD, rostoucí zadlužeností, hrozícímu bankrotu společnosti (č. 3). Otázce potenciální finanční výpomoci od státu už tak velmi zadlužené společnosti OKD (č. 12). Plánovanému navýšení odváděných procent z tržní ceny uhlí, pro všechny těžařské firmy včetně OKD. Toto navýšení by mohlo OKD velmi uškodit, jelikož se potýká se ztrátovým rozpočtem. Tímto se zabývá týdeník *Ekonom* s vydáním jediného článku (č. 8). *Hospodářské noviny* jsou v kategorii zastoupeny počtem osmi článků (č. 4, 5, 6, 7, 9, 13, 14, 15). Zajímají se o snížení ztráty zadlužené těžební firmy NWR, a tím oddálením hrozby prodeje OKD, který firma zvažovala, dále se pak věnují neshodám ohledně investici pro důlní firmu NWR (č. 4, 5, 6, 13). V neposlední řadě řešily plánovaný prodej bytů OKD na burze, neuskutečněný převod bytů OKD po privatizaci společnosti (č. 7, 14), nevyhovující ekonomickou situaci v OKD, dohodu vlády na finanční výpomoci OKD (č. 9) a budování nové investiční skupiny Zdeňka Bakaly (č. 15).

Rapidní nárůst článků v kategorii *Ekonomika* evidujeme u deníků *Mladá fronta DNES*, celkem 18, a deníku *Lidové noviny*, celkem 10. Zároveň jde o druhou nejrozsáhlejší kategorii co do počtu vydaných článků. Problematice snížení celkového dluhu OKD a odvrácení hrozby krachu společnosti se věnovala *Mladá fronta DNES* (č. 2, 3, 4). Zdeněk Bakala se nedohodl s partnery investiční společnosti a odstoupil, doufá v záchranu OKD, jelikož by její pád snížil jeho důvěru a ohrozil tak pověst na finančním trhu (č. 7, 8, 9, 24). Bývalý majitel OKD Petr Otava se pro *Mladou frontu DNES* vyjádřil k současnému stavu OKD. Zadluženost dolů nadále roste, Otava zvažuje finanční pomoc (č. 11, 12). Stejně jako *Economia*, se i *Mladá fronta DNES* zabývala potencionálním odkoupením ztrátových dolů OKD státem, aby se tak předešlo hrozícímu krachu, také pokusem částečného oddlužení a dohodou s věřiteli firmy, čímž se oddálil prodej (č. 14, 16, 17, 19). Znovu se zabývala privatizací OKD, při které stát přišel o miliardy a podivnému nabytí vlastnictví Zdeňka Bakaly. Evropská komise se touto kauzou znovu zabývala, podle ní má stát nárok na vrácení peněz (č. 23, 42), stále zde však je obava z hrozícího krachu OKD, vlastník Zdeněk Bakala s možným prodejem do státního vlastnictví souhlasí (č. 24, 25, 41). *Lidové noviny* také věnovaly svou pozornost věřitelům těžařské společnosti, kteří se dohodli na odpuštění části oddlužení OKD, které může pomoci k záchraně dolů (č. 5, 13), dále vzestupy a pády firmy Zdeňka Bakaly na

veřejném trhu s akciemi a pozdějším problémů, které vyústily k hrozící insolvenční (č. 6), potencionálnímu prodeji OKD (č. 15, 18), privatizaci bytů OKD, obchodními partnery Zdeňka Bakaly, kteří vlastní část podílu ve společnosti RPG, která spravuje bývalé byty OKD, a který se rozhodli prodat (č. 21, 22, 31), a také věnuje pozornost možné vládní finanční výpomoci zadlužené OKD (č. 26, 32, 33).

V roce 2017 vyšly v *Hospodářských novinách* tři články (č. 4, 9, 10) zabývající se úpadkem OKD, neplacením dodávky služeb, dluhy společnosti, které se vyšplhaly do výše čtvrt miliard korun (č. 4). Pozornosti neunikla ani plánovaná koupě OKD státní společností Prisko (č. 9) a pozastavení funkce předsedy dozorčí rady OKD (č. 10). Zastoupení v podobě dvou článků týdeníku *Ekonom* (č. 6, 8) zabývajících se insolvenčním správcem, který po OKD požaduje vrátit přibližně 12 miliard, které sloužily k vyplacení dividend tehdejšími vlastníky. Podle insolvenčního správce, tehdejší zisk OKD neodpovídal výši vyplacených dividend. Časopis *Respekt* se svým článkem (č. 5) zabývá nevysvětlenými miliardovými převody z účtu OKD na zahraniční účty ve Švýcarsku. Společnost OKD se již od roku 2016 nachází ve velkém ekonomickém úpadku. Deníky *Mladá fronta DNES* s počtem 6 článků a *Lidové noviny* s počtem 5 článků se zabývají reorganizací zadluženého OKD, pravděpodobnému převzetí do státního vlastnictví (č. 24), insolvenčnímu správci OKD, který požaduje vrácení miliard na vyplacených dividendách (č. 26, 34), ztrátovému hospodářskému výsledku firmy, pravděpodobnému prodeji OKD státní firmě Prisko (č. 27, 30, 31, 36, 42), samozřejmě pak i privatizací bytů OKD a slíbeným bytům, které bylo v plánu prodat nájemníkům do soukromého vlastnictví (č. 38, 39, 41).

V roce 2018 bylo v této kategorii nejnižší zastoupení námi analyzovaných článků. Jediným článkem spadajícím do kategorie *Ekonomika*, je článek *Hospodářských novin* (č. 10), který pojednává o činnostech OKD, které znovu vydělávají, tentokrát jsou již ve vlastnictví státní firmy Prisko. V roce 2018 došlo také ke snížení počtu článků spadajících do naší analýzy ze strany *Lidových novin* a *Mladé fronty DNES*. Pozornost si znovu zasloužil hospodářský výsledek OKD a vznášející se otazník nad budoucností dolů. Dále prodeji OKD, který je považován obchodem za velké peníze (č. 29, 43), kauza bytů OKD po privatizaci, kdy nebyl dodržen slib ze strany Zdeňka Bakaly o prodeji bytů nájemníkům (č. 33), a povinné vyplácení pohledávek OKD věřitelům (č. 10).

V této kategorii byl Zdeněk Bakala v deníku *Hospodářské noviny*, týdeníku *Ekonom* a časopisu *Respekt* citován v osmi článcích. V roce 2004 se vyjádřil k tématu investic (č. 7), reorganizaci společnosti a jaký je plán dalších plánovaných investic (č. 8, 12). O dva roky později zdůvodnil úmyslné snížení kapitálu společnosti OKD, aby se vyrovnal podnikatelským praktikám vyspělých zemí, a věnoval se také rozšíření svého „impéria“ v zahraničí. Také se rozhodl omezit aktivity, které pro něj nepřinášejí ekonomický efekt (č. 1, 5). V roce 2008 se v dvou článcích vyjádřil k plánovanému vstupu na burzu (č. 8, 13), že nemá strach z toho, že by se ekonomická krize některak dotkla zájmu o akcie na trhu, dokonce zvažuje rozšíření činnosti a koupí dalších dolů. V roce 2014 měl Zdeněk Bakala možnost projevu pouze v jednom případě, a to v případě restrukturalizace společnosti, ve které vlastní akcie, rozchodu s investičními partnery z důvodu odlišných názorů na „investiční filozofii“ (č. 13). V posledních dvou zkoumaných letech už žádné z médií Zdeňku Bakalovi nevěnovalo v této kategorii prostor k vyjádření. V denících *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny* je naopak citován mnohem více, celkem v sedmnácti článcích. V této kategorii je Zdeňku Bakalovi věnován největší prostor pro to, aby se mohl vyjádřit. V roce 2004 se pak ve dvou článcích (č. 5, 6) vyjadřuje jako nový majitel ke koupi OKD z důvodu osobního vztahu k této společnosti, také doufá ve vybudování tuzemské společnosti na středoevropskou úroveň. O dva roky později, stejně jako v *Hospodářských novinách*, zdůvodnil úmyslné snížení kapitálu společnosti OKD s blížícím se vstupem na burzu (č. 1), komentoval kauzu s byty OKD, prohlásil, že se nájemníkům prodávat nebudou (č. 8), zabýval se plánovanými investicemi v těžbařském průmyslu v zahraničí (č. 9, 10). Vyjádřil se k problematice slíbeného prodeje bytů OKD (č. 3), tvrdí, že se prodávat nebudou, bylo by to vůči nim nezodpovědné, měli by problémy se splácením. Naopak nájemníky údajně čeká „program investic, bydlení dostane novou úroveň“ (č. 10, 11). Dále zmínil, že společnost OKD prošla restrukturalizací a je připravena na další rozvoj černouhelného průmyslu (č. 16). Největší pozornost však věnoval komentářům k mimořádnému úspěchu OKD na trhu s akciemi (č. 12, 13, 15, 17). Posledním rokem v této kategorii je rok 2014. Ve čtyřech článcích (č. 22, 24, 25, 27) Zdeněk Bakala tvrdí, že pokud se ostatní společníci rozhodnou byty prodat, tak se jako pouze částečný majitel firmy vlastníci bývalé byty OKD, bude muset k prodeji přidat (č. 22), znovu okomentoval rozchod s investičními společníky, se kterými má rozdílný názor (č. 24), a zpochybnil posudek protikorupční policie, který poukazuje na to, že při tehdejší privatizaci stát přišel o několik miliard korun (č. 25).

2. Právo

Druhou nejobsáhlejší kategorií, znovu u obou mediálních domů, je kategorie *Právo*. I když se jedná o druhou nejobsáhlejší kategorii, na začátku zkoumaného období moc článků nenajdeme. Časopis *Respekt*, týdeník *Ekonom* a deník *Hospodářské noviny* v roce 2004 v této kategorii nemají zastoupení ani jedním článkem.

Žádné zastoupení nemají v roce 2004 ani deníky *Lidové noviny* a *Mladá fronta DNES*.

V roce 2006 měla kategorie zastoupení pouze dvěma články. *Hospodářské noviny* (č. 4) a *Mladá fronta DNES* (č. 7) se věnovaly kauze bývalých vlastníků OKD, Vikтору Kolářkovi a Petru Otavovi, kteří by měli stanout před soudem z důvodu nevýhodného prodeje společnosti OKD firmě *Karbon Invest*.

Rok 2008 měl své zastoupení pouze u *Lidových novin* (č. 1) a *Mladé fronty DNES* (č. 9), vždy po jednom článku. Oba články se věnují stížnosti, kterou poslali nájemníci Evropské komisi v Bruselu. Stěžují si na schválení tehdejší privatizace OKD, jelikož jim po privatizaci Zdeněk Bakala slíbil prodej bytů do osobního vlastnictví. K prodeji bytů však nedošlo a ani se do budoucna žádný prodej neplánuje. Evropská komise celou stížnost projednala a žádnou nápravu sjednávat nebude. Vše údajně proběhlo v pořádku.

Jediným zástupcem mediálního domu *Economia* v kategorii *Právo*, je za rok 2014 časopis *Respekt*, který se věnuje deset let staré privatizaci OKD, na které stát prodělal několik miliard korun a která míří k soudu. Byla podána žaloba na členy Fondu národního majetku, kteří privatizaci tehdy projednávali (č. 1). U *MAFRY* v tomto roce sledujeme nárůst celkového počtu článků, a to na sedm. V *Lidových novinách* také řeší obžalované z kauzy privatizace OKD, konkrétně znalce, který vypracoval posudek k ocenění podílu OKD, a již zmíněné členy Fondu národního majetku, kteří připravovali smlouvu k prodeji (č. 1). Dále se články zabývaly těžební společností v čele se Zdeňkem Bakalou, možným porušením zákona ze strany společnosti a dodržováním privatizační smlouvy (č. 27). Deník *Mladá fronta DNES* svou pozornost věnoval nevýhodné privatizaci a jejímu vyšetřování policií (č. 28), vyšetřování transakcí privatizace OKD protikorupční policií (č. 35), neoceněným nemovitostem, které noví majitelé získali při privatizaci, jejíž cena byla později vyčíslena na několik miliard korun a stát tím utrpěl další ztrátu (č. 37), obvinění dalších podezřelých z nevýhodné privatizace OKD (č. 39, 40).

V roce 2017 se již vybrané mediální domy ve výsledcích analýzy dosti odlišují. Zatímco *Economia* měla zastoupení jen dvěma články, u MAFRY došlo k markantnímu navýšení celkového počtu článků na 25. *Economii* zastupuje jeden článek v časopise *Respekt* (č. 2) a jeden článek v deníku *Hospodářské noviny* (č. 3) pojednávající o nevýhodné privatizaci, o obviněných členech tehdejší vlády v čele s Bohuslavem Sobotkou, o záhadných transakcích z účtů OKD, které prověřuje policie, také o stížnosti Zdeňka Bakaly na žalobu, která byla na jeho osobu a potažmo jeho firmu podána v roce 2016 z důvodu vrácení neoprávněně vyplacených dividend. Stížnost však Ústavní soud odmítl.

Jak jsme uvedli výše, MAFRU v tomhle období zastupuje hned 25 článků, z toho *Lidové noviny* s počtem 17 článků a *Mladá fronta DNES* pak měla článků 8. Zabývaly se vyšetřováním privatizace OKD, vyšetřovací komisí, která se kauzou zabývá, stáním u Obvodního soudu, procesem, který by měl určit, zda stát při privatizaci opravdu zbytečně ztratil několik miliard korun, kdo je za nevýhodnou privatizaci odpovědný, dále insolvenčním řízením, žalobou a vyšetřováním proti bývalým vlastníkům OKD (č. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 28, 32, 35, 43). Další obsah článků deníků se zabýval výpověďmi u soudu ohledně privatizace a ocenění majetku OKD, včetně výpovědi Bohuslava Sobotky, který svou vinu ohledně uskutečnění podezřelé privatizace odmítá, reorganizace zadlužené OKD, rozhodnutí insolvenčního soudu o vyplacení peněz věřitelům (č. 9, 10, 14, 15, 17, 18, 25, 44, 45). Dále pak znovu projednáním dokumentace, která sloužila k uskutečnění privatizace OKD, konkrétně špatným znaleckým posudkem, ve kterém nebyl oceněn veškerý majetek spadající k OKD a na jehož základě vláda prodala podíl akcií OKD pod cenou a stát tak ztratil několik miliard korun (č. 11), opět se zabývaly tím, kdo má odpovědnost za nevýhodnou privatizaci (č. 20). Dále pak plánovanou demonstrací před krajským soudem v Ostravě a ve švýcarském městě Nyon kvůli privatizaci bytů OKD (č. 13, 23). Nakonec i tím, jak se švýcarské orgány začaly zajímat o finanční operace spojené se zadluženým OKD (č. 19).

V roce 2018 si znovu všímáme velkého rozdílu v počtu vydaných článků v jednotlivých mediálních domech. U deníků *Lidové noviny* a *Mladá fronta DNES* jde v tomto roce dokonce o největší zastoupení v kategorii. *Hospodářské noviny* a časopis *Respekt* se znovu vrací ke kauze privatizace OKD, sněmovní komise vyšetřující privatizaci OKD žádá Zdeňka Bakalu, aby předstoupil před komisi a podal k této kauze jakožto jeden z hlavních aktérů vysvětlení. Zdeněk Bakala odmítá před komisi předstoupit, nařkl ji z předpojatosti. Komise zvažuje předvedení k policii (č. 2, 3). Poslanci vyšetřovací komise požadují přístup do policejních

spisů zabývajících se kauzou privatizace, domnívají se, že by získané informace mohly pomoci k dalším úkonům. Informace ze spisů jsou však neveřejné (č. 1). *Mladá fronta DNES* se spolu s *Lidovými novinami* zaměřila na insolvenční řízení OKD (č. 1, 6), další jednání a vyšetřování ohledně zadluženého OKD (č. 16, 31, 32, 35, 41, 44), podání další žaloby na Zdeňka Bakalu a zadlužené OKD, vyžádání znaleckého posudku (č. 3, 4, 5, 24, 37), náhodné telefonáty, které jsou na hraně vyhrožování, obtěžující obchodní partnery kolem Zdeňka Bakaly (č. 2). Vyšetřovací komise, zabývající se předvedením Zdeňka Bakaly k podání vysvětlení ohledně privatizace OKD, Zdeněk Bakala komisi obvinil z podjatosti, odmítá se dostavit k soudu a odmítá jakoukoli vinu. Jelikož je jedním z hlavních aktérů této kauzy, je jeho podání vysvětlení zásadní pro další vývoj vyšetřování. Bakala se momentálně zdržuje ve Švýcarsku, ve kterém je pravomoc české policie velmi omezená. Zdeněk Bakala však nebyl jediným, který se ke komisi vědomě nedostavil (č. 7, 8, 9, 11, 12, 25, 39, 40). Dále se deníky zabývají dalším projednáváním privatizace OKD, zaměřením na údajně neoprávněně získaný majetek a vyplacení nemalých částek peněz, včetně bytů OKD a jejich slíbený „neprodej“ nájemníkům (č. 13, 15, 18, 21), stát převzal iniciativu a požádal o prošetření tehdejší privatizace, během které stát přišel o několik miliard korun, soudním líčením v kauze privatizace (č. 14, 34), podáním dalších vysvětlení ohledně pro stát nevýhodné privatizace před vyšetřovací komisí, a to včetně Bohuslava Sobotky (č. 17, 20, 22, 23, 26). Verdikt Obvodního soudu zprostil viny tři obžalované z Fondu národního majetku (č. 28, 30, 36). Dozorčí radě těžební společnosti OKD byla pozastavena funkce (č. 42).

Co se kategorie *Právo* týče, daly prostor citacím Zdeňka Bakaly jen *Hospodářské noviny*, a to v jednom příspěvku, v roce 2018 (č. 3), ve kterém vysvětluje důvod nepřítomnosti u vyšetřovací komise, před kterou měl podat vysvětlení ohledně kauzy privatizace OKD. Tvrdí, že je komise předpojatá a on sám se žádného protiprávního jednání nedopustil.

O něco vyšší počet článků, ve kterých byl Zdeněk Bakala citován, je v denících *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny*. V roce 2008 k peticím a stížnostem nájemníků bytů OKD, které jim nejdříve slíbil a poté odmítl prodat, řekl, že žádný prodej bytů nájemníkům nesliboval. V následujícím roce analýzy, roce 2014, se v jediném příspěvku *Lidových novin* (č. 27) vyjádřil k napjatým vztahům společnosti a státu. Věří, že se tyto vztahy urovnají. Poslední rok analýzy, rok 2018, byl k citacím Zdeňka Bakaly nejotevřenější. Deníky mu poskytly prostor v čtyřech článcích (č. 9, 12, 39, 40). V těchto článcích znovu uváděl důvod, proč se

nedostavil k výsledku před vyšetřovací komisí. Podle svých slov má právo nevyprávět a celá žaloba je uměle vymyšlená, aby uškodila jeho pověsti.

3. Politika

Ve třetí kategorii dochází k výraznému poklesu počtu vydaných článků spadajících do sledovaného období naší analýzy. Mediální dům *Economia* se této kategorii věnoval pouze v roce 2008 a 2014, a to jen počtem tří článků. V roce 2008 se *Hospodářské noviny* zabývaly návrhem ČSSD, ve kterém poslanci navrhují finanční výpomoc nájemníkům privatizovaných bytů OKD a slibují údajnou pomoc k získání slíbených bytů do svého vlastnictví (č. 4). Deník v roce 2014 o problematice dále informuje. Vládní koalice se dále zabývá privatizací OKD, ČSSD chce nadále finančně pomoci, jelikož to byla právě vláda ČSSD v čele s Bohuslavem Sobotkou, která tehdejší privatizaci schválila, a nyní se společnost potýká se ztrátovým výsledkem (č. 10). Časopis *Respekt* poukazuje na možný střet zájmů Andreje Babiše, co by vlastníka *MAFRY*. *Mladá fronta DNES* měla věnovat údajnou zvýšenou pozornost kauze privatizace OKD v době před evropskými volbami, ve svých textech útočit na Bohuslava Sobotku jakožto jednoho z hlavních aktérů privatizace, který byl zároveň politickým soupeřem Andreje Babiše (č. 11).

Deníky *Lidové noviny* a *Mladá fronta DNES* se kategorii věnovaly podobně často. Své zastoupení mají v roce 2008, 2014, 2017 a 2018. V roce 2008 se *Lidové noviny* a *Mladá fronta DNES* zaobírají kritikou Zdeňka Bakaly ze strany ČSSD, jeho postoji k bytům OKD, které získal po privatizaci. Nájemníci sepisují petici a doufají, že jim v době před krajskými volbami pomůže k tomu, aby politici začali jednat (č. 5, 6). ČSSD v roce 2014 přislíbilo finanční výpomoc ve výši několika miliard korun neziskovým dolům, toto rozhodnutí však Andrej Babiš nepodpořil, sám do prodělečných dolů hodlá investovat, avšak výrazně menší částkou (č. 20, 30). *Mladá fronta DNES* se dále zabývala dalším vyšetřováním privatizace OKD, jakou roli hrála tehdejší ČSSD v čele s Bohuslavem Sobotkou a obviněním z toho, že se vědomě podíleli na prodeji státního podílu OKD pod cenou (č. 20, 38). Počtem čtyř článků se kauzou v roce 2017 zabývaly *Lidové noviny*. V období před sněmovními volbami se v politických kampaních jako terč objevil Zdeněk Bakala. Na několika billboardech byl vyobrazen za mřížemi a s popuzujícími nápisy, které se týkaly privatizace OKD (č. 12). Lubomír Zaorálek v předvolebním období slibuje, že pokud zvítězí, začne znovu projednávat privatizaci bytů OKD a bude usilovat o změnu smlouvy, aby bylo možné byty prodat do

vlastnictví nájemníků, což lidem sliboval Zdeněk Bakala (č. 21, 22), stání u soudu a výpověď Bohuslava Sobotky ohledně nevýhodné privatizace OKD (č. 16), *Mladá fronta DNES* řeší, kdo bude nový ministr průmyslu a obchodu. Ministr stanoví postoj, který bude mít vláda v kauze krachující OKD, jakou finanční pomoc nabídne stát a jak se situace bude vyvíjet dál. Ministra jmenuje premiér Bohuslav Sobotka, který má s privatizací co dočinění. Návrh na odkoupení OKD státem zatím neprošel (č. 37).

Posledním rokem naší analýzy je rok 2018, ve kterém znovu došlo ke snížení počtu článků spadajících do této kategorie. V tomto roce kategorii zastupuje pouze deník *Mladá fronta DNES* s počtem dvou článků. Ty se znovu věnují předvolebnímu období a znovu se zabývají tématem privatizace OKD, potažmo odpovědností Bohuslava Sobotky. Jiří Zimola, jeden z kandidátů na šéfa strany, tvrdí, že celá tato kauza negativně ovlivňuje volbu příštího předsedy ČSSD (č. 38). Poslední článek (č. 27) se zabývá vyjádřením premiéra Andreje Babiše, který kritizuje kauzu privatizace OKD a zároveň Zdeňka Bakalu, který díky této privatizaci zbohatl.

V této kategorii byl Zdeněk Bakala citován pouze v denících *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny* v roce 2008 (č. 5, 6), ve kterých se vyjádřil proti prodeji bytů OKD nájemníkům, řekl, že ani politický nátlak jeho názor nezmění.

4. Ostatní

Poslední kategorií, kterou jsme se v analýze zabývali a která je zároveň nejméně rozsáhlou, je kategorie *Ostatní*, do které, jak jsme již zmínili, patří otištěné rozhovory a rozsáhlé články, jejichž část se věnuje této kategorii. Početnější zastoupení mají v této kategorii média MAFRY. Až na jednu výjimku, a to rok 2006, ve kterém do této kategorie nespadá žádný článek, má kategorie zastoupení po celý zbytek zkoumaného období v celkovém počtu 17 článků.

V prvním roce analýzy, v roce 2004, je tato kategorie zastoupena počtem čtyř článků (č. 1, 2, 3, 4). S výjimkou článku č. 1, který je zastoupen deníkem *Lidové noviny*, jsou všechny ostatní vydány v deníku *Mladá fronta DNES*. Tyto články se zabývají rozhovory se Zdeňkem Bakalou, který se jakožto nový spoluvlastník společnosti OKD považuje za finančníka a soukromého investora, ne za uhlobarona. Sám sfáral do dolů, aby se na svůj nově nabytý majetek podíval zblízka a promluvil s dělníky. Ocenil jejich fyzickou práci, kterou sám osobně údajně moc dobře zná z mladých let. Vyvrátil fámy o tom, že má v plánu OKD při

první příležitosti prodat. Rok 2008 svým prvním článkem v *Lidových novinách* (č. 2) přináší informace, které se týkají bytů OKD. Bakalovi nájemníci sepisují petici, na základě které by si mohli byty odkoupit, jak jim sliboval Zdeněk Bakala. Prodej se však nekoná. Jelikož není ve smlouvě o nutnosti prodeje do vlastnictví nájemníku ani zmínka, pokud Zdeněk Bakala nebude chtít, prodávat je nemusí. Byty má na starosti Tony Aksich, přítel Zdeňka Bakaly, který v rozhovoru potvrzuje, že o prodeji nepřemýšlí. Naopak chtějí do bytů investovat a pronajímat je (č. 8). Další článek (č. 18) se zabývá získaným majetkem Zdeňka Bakaly, který se k tomu však nechce vyjadřovat. V rozhovoru se vyjádřil ke koupi OKD a k tomu, zda tento obchod považuje za svůj životní úspěch. Dále se zabýval akcemi OKD na burze. Zároveň zmínil, že by byl nerad součástí žebříčku *Forbes*⁴⁶, a to z toho důvodu, že si nepřeje, aby se v novinách ostatní dočetli o jeho financích a celkovém majetku.

V následujícím roce analýzy, roce 2014, se deník *Mladá fronta DNES* zabývá rozhovorem s Petrem Otavou, někdejším spoluvlastníkem a znalcem OKD, který komentuje situaci zadlužené OKD, které hrozí krach (č. 10). Další článek se věnuje špatné ekonomické situaci OKD a rozchodu investičních partnerů se Zdeňkem Bakalou (č. 29).

Rozhovor s bývalou nájemnicí bytů OKD poukazuje na to, jak problematická a organizačně nezvládnutá byla privatizace těchto bytů. Byty na Kladensku, které nebyly státem oceněné jako majetek OKD, byly po privatizaci rozprodány a nájemníci se museli stěhovat (č. 34). Posledním článkem tohoto roku je článek *Mladé fronty DNES*, který se zaměřil na rozhovor s předsedou sdružení nájemníků bytů OKD Romanem Macháčkem, který okomentoval situaci ohledně tehdejší privatizace OKD, podání stížnosti k Evropské komisi a vyjádřil se k neuskutečněnému prodeji bytů OKD nájemníkům.

V roce 2017 se kategorii *Ostatní* věnovaly deníky čtyřmi články. *Lidové noviny* svou pozornost věnovaly rozhovoru s exministrem Cyrilem Svobodou. Patřil mezi ty, kteří v roce 2004 s neuváženou privatizací OKD nesouhlasil. V rozhovoru uvádí svůj postoj a názor k celé této kauze a k tomu, jak vláda rozhodovala ve prospěch firmy Zdeňka Bakaly (č. 5). Prostor dal deník také dalšímu rozhovoru s finančníkem Pavlem Krúpou, ten se zabývá Zdeňkem Bakalou, jeho podáním vysvětlení u soudu a odmítnutím se dostavit. Krúpa po úřadech ve švýcarském městečku Nyon požaduje, aby povolily chystanou demonstraci před vilou

⁴⁶ 80 nejbohatších Čechů — Forbes. *80 nejbohatších Čechů — Forbes* [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: https://miliardari.forbes.cz/?_ga=2.27355252.970023550.1554929933-748346406.1547490255

Zdeňka Bakaly (č. 29). Posledními příspěvky v tomto roce se zabývá *Mladá fronta DNES*. Celou kauzou privatizace OKD, postavou Zdeňka Bakaly a špatnou ekonomickou situací OKD v posledním období se v rubrice *Názory* zabýval Davida Štverka (č. 33). Poslední článek za rok 2017 se v této kategorii zajímá o kauzu bytů OKD. Rozhovor s investičním ředitelem firmy, jež momentálně vlastní bývalé byty OKD, potvrdil, že se o prodeji bytů nájemníkům neuvažuje. Byty, které měly být prvoplánově prodány právě nájemníkům, budou předmětem podnikání, budou se pronajímat (č. 40).

V posledním roce analýzy, roce 2018, máme v kategorii zastoupení pouze jednoho článku, a to článku deníku *Lidové noviny* (č. 19). Pozornost věnuje Pavlu Teličkovi, který v rozhovoru uvádí, proč se nehodlá dostavit před komisí. Vyšetřovací komise zahájila výslechy svědků a aktérů kauzy OKD. Jedním z nich je místopředseda Evropského parlamentu Pavel Telička. Tvrdí, že s kauzou OKD, kterou vyšetřovací komise vyšetřuje, nemá nic společného, a proto nemá u komise co říct.

Na druhé straně má mediální dům *Economia* v této kategorii za celé sledované období zastoupení počtem devíti článků.

V prvních dvou letech analýzy, 2004 a 2006, máme v kategorii zastoupení pouze po jednom článku. V roce 2004 se časopis *Respekt* zabývá bývalými vlastníky OKD a průběhem privatizace (č. 6). Ve druhém sledovaném roce, roce 2006, se *Hospodářské noviny* zaměřily na rozhovor se Zdeňkem Bakalou. Rozhovor se věnoval tématu uvedení akcií OKD na burzu, dalším plánovaným investicím u nás i v zahraničí. V rozhovoru se Bakala také dotkl tématu voleb a osvětlil důvody, proč jsou jeho veškeré firmy registrovány v zahraničí, a ne v ČR (č. 2).

V roce 2008 *Hospodářské noviny* věnovaly prostor rozhovoru s Tony Aksichem, který stojí v čele realitní společnosti RPG. V rozhovoru se zabývá trhem s realitami, ale také investičním plánem bytů OKD. V plánu je dál byty pronajímat a utrženou částku z nájemného znovu investovat do modernizace. O slibovaném prodeji bytů nájemníkům se nezmínil (č. 2). Rozhovor s Aksichem vyšel také v tomto roce v *Lidových novinách* (č. 8). V rubrice *rozhovor týdne* se týdeník *Ekonom* věnuje rozhovoru s generálním ředitelem dlužní společnosti OKD Dieterem Beckem. Věnuje se ekonomické krizi v těžebním průmyslu, možnými dopady na těžbu společnosti OKD, celkové restrukturalizaci OKD, plánovaným investicím a budoucím plánům společnosti OKD (č. 1). Poslední článek roku 2008 v této kategorii (č. 12) se v *Hospodářských novinách* věnuje vyjádření Zdeňka Bakaly ke koupi OKD. Nelze říci, zda se

jedná o nejlepší obchod jeho života, podle jeho slov je jeho život teprve v polovině a další mnohem lepší, obchod se může kdykoli naskytnout. Dále se zabývá vstupem na zahraniční trh s akciemi OKD, případný výnos z prodeje pak vloží do dalších investic. Jelikož v roce 2017 nemáme v kategorii zastoupení žádným článkem, je rok 2014 předposledním zkoumaným rokem. Je zastoupen pouze jedním článkem *Hospodářských novin* (č. 2) věnujícím se rozhovoru s výkonným ředitelem OKD, Dalem R. Ekmarkem, který se zabýval reorganizací struktury ztrátových dolů OKD, z důvodu zajištění dalšího chodu společnosti. Posledním rokem je rok 2018, který je v kategorii zastoupen třemi články (č. 4, 6 a 9). Dva z těchto článků jsou součástí rubriky *Hospodářských novin* (č. 4, 9), která se věnuje výběru událostí týdne. Za důležité pondělní události považovala pokračování vyšetřování privatizace OKD, kterou se zabývá vyšetřovací komise, a verdikt v kauze privatizace OKD, který vynese Okresní soud v Praze. Posledním článkem spadajícím do této kategorie je článek časopisu *Respekt* (č. 6) se svou rubrikou *Fokus – agenda*, která se svou částí opět zabývá vyšetřovací komisí k tehdejší privatizaci OKD.

V této kategorii jsme jako zástupce mediálního domu *Economia* měli pouze jeden článek z *Hospodářských novin* (č. 4). V části článku, věnující se kauze privatizace OKD, se Zdeněk Bakala znovu vyjádřil k výzvě, aby se dostavil podat vysvětlení před vyšetřovací komisí. Obává se, že by jeho výpověď mohla být zneužita. Znovu zopakoval, že je jeho právo se ke komisi nedostavit. Zbylé dva články, č. 2 z roku 2006 a č. 4 z roku 2008, které obsahují citace Bakaly, jsou totožné s těmi, které jsme okomentovali výše, jelikož se jedná o rozhovory se Zdeňkem Bakalou.

Co se médií MAFRA týče, své zastoupení v citacích měly v pěti článcích. V roce 2004 se Zdeněk Bakala vyjádřil k poctivé práci horníků, mezi které se jako nový vlastník sfáral podívat a osobně jim poděkoval (č. 1, 2, 3). Slíbil, že návštěvu dolů bude opakovat. K fyzické práci má údajně vřelý vztah, jelikož si ji dřív sám vyzkoušel. Dle svých slov se necítí být uhlobaronem, ale finančníkem. Článkem č. 4 je rozhovor se Zdeňkem Bakalou, kterému jsme se, stejně jako článku, který vyšel v roce 2008 (č. 18), věnovali v předchozí kapitole.

3.4.3. Počet článků v jednotlivých tematických kategoriích

Pro přehlednost přidáváme tabulky, které zobrazují jednotlivé počty v kategoriích během sledovaného období. Celkový počet článků ve sledovaném období v mediálním domě *Economia* byl 66 (100 %), v mediálním domě *MAFRA* pak 174 článků (100 %).

Tabulka č. 4: Počet článků v jednotlivých tematických kategoriích – *Economia*

Název	Počet	%
EKONOMIKA	44	66
POLITIKA	3	5
PRÁVO	10	15
OSTATNÍ	9	14

Tabulka č. 5: Počet článků v jednotlivých tematických kategoriích – *MAFRA*

Název	Počet	%
EKONOMIKA	73	42
POLITIKA	12	6
PRÁVO	73	42
OSTATNÍ	16	10

Tabulka č. 6: Počet citací v jednotlivých tematických kategoriích – *Economia*

Název	Počet	%
EKONOMIKA	8	5
POLITIKA	0	0
PRÁVO	1	1
OSTATNÍ	3	2

Tabulka č. 7: Počet citací v jednotlivých tematických kategoriích – *MAFRA*

Název	Počet	%
EKONOMIKA	17	30
POLITIKA	2	3
PRÁVO	6	10
OSTATNÍ	5	9

3.4.4. Změna počtu článků na titulních stranách deníků

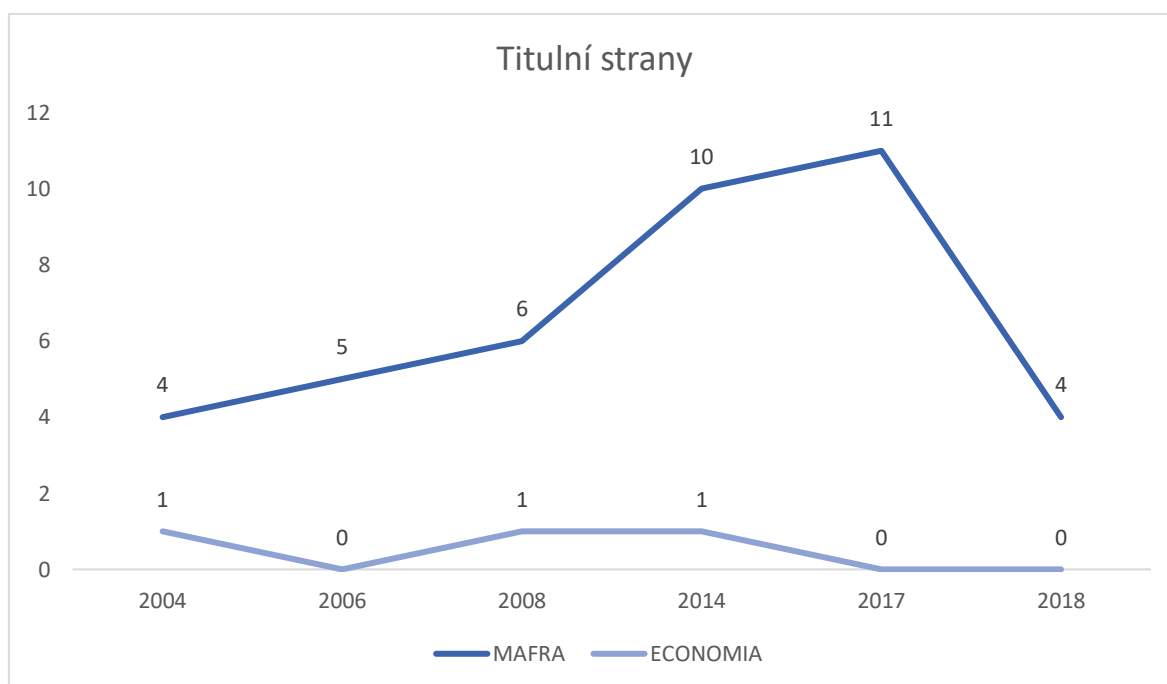
Maxwell McCombs ve své knize píše, že zprávy na titulních stránkách novin mají mnohem větší počet čtenářů než zprávy uvnitř listu.⁴⁷

Během této obsahové analýzy evidujeme z celkového počtu 220 článků 43 článků na titulních stránkách, a to v poměru 40 (MAFRA) : 3 (ECONOMIA).

Poslední dílčí výzkumná otázka zněla:

Proměňovalo se ve sledovaném období umístění článků na titulních stranách deníků?

Graf č. 8: Celkový nárůst počtu článků na titulních stranách deníků během sledovaného období

Graf č. 8 uvádí data jen u zkoumaných deníků, tedy *Mladá fronta DNES*, *Lidové noviny* a *Hospodářské noviny*. Vědomě jsme do této tabulky a grafu nezařadili časopis *Respekt* a týdeník *Ekonom*. Za celé zkoumané období, tedy celkově z 220 analyzovaných článků, tvoří titulní strany 43 článků, tedy 20 % z celkového počtu. Graf č. 8 jasně ukazuje markantní rozdíl v počtu titulních stran věnujících se námi zkoumanému tématu v jednotlivých mediálních domech. Zatímco *Hospodářské noviny* mají zastoupení buď žádnou, nebo jen jednou titulní stranou, u *Mladé fronty DNES* a *Lidových novin* pozorujeme výrazné změny, zejména během roku 2014 a 2017. V roce 2014 opravdu došlo k nárůstu počtu článků na

⁴⁷ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 88-89. ISBN 978-80-7367-591-2.

titulních stranách deníků patřících do portfolia *MAFRY* zabývajících se tématem privatizace OKD a osobou Zdeňka Bakaly. Jak je patrné z grafu, nárůst článků na titulních stranách pozorujeme již v roce 2008, a to s celkovým počtem 13 článků. Tento vzestup pokračoval i v roce 2017, ale v průběhu roku 2018 jejich počet opět klesl.

Tabulka č. 6: Přehled titulních stran spadajících do jednotlivých kategorií během celého sledovného období

Název	Počet
EKONOMIKA	27
POLITIKA	1
PRÁVO	14
OSTATNÍ	1

Nejvíce prostoru je věnováno tematické kategorii č. 1. *Ekonomika*. Z celkového počtu 43 článků na titulních stranách měla zastoupení 27 články. Jako druhá kategorie měla největší zastoupení s 14 články kategorie č. 3. *Právo*. Po jednom článku pak získaly kategorie č. 2. *Politika* a kategorie č. 4. *Ostatní*.

Obsah článku č. 12 *Ostravské doly mají nového majitele* se na titulní straně *Hospodářských novin* v roce 2004 zabývá privatizací OKD. Novým majitel je Karbon Invest, který koupil státní podíl OKD a později jej prodal finančníkovi Zdeňku Bakalovi. Šlo o jednu z největších investic v regionu. V roce 2008 se článek č. 13 *Bakala vytěží miliardy* zabýval celkovým navýšením majetku firmy Zdeňka Bakaly jak doma, tak v zahraničí, a plánovaným vstupem OKD na burzu. Posledním rokem, ve kterém se některý námi analyzovaný článek objevil na titulní straně deníku *Hospodářské noviny*, je rok 2014. V tomto roce se článek č. 14. *Byty po OKD se budou prodávat na burze* zaměřil na plánovaný vstup na burzu a prodej bytů OKD, které tvoří velkou část majetku OKD a které byly přislíbeny k prodeji samotným nájemníkům.

Kategorii *Ekonomika* se ve svých titulních člancích věnovaly také deníky *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny*. V roce 2004 obsahy článků zaměřily na změnu vlastnické struktury OKD, konkrétně v článku č. 10 *Doly OKD budou mít nové majitele*, č. 13 *Ostravské doly OKD mění majitele*. Ve článku č. 5 se na titulní straně autor zabývá privatizací OKD. Noví vlastníci slibují, že k žádným personálním ani jiným změnám nedojde. V dalším roce evidujeme mírný nárůst počtu článků na titulních stranách. Celkem pět článků se v roce 2006 věnovalo

půjčkám, které si OKD z důvodu snížení kapitálu a plánovanému zamíření na burzu vzalo, nedokončeným investicím z důvodu omezených zkušeností na trhu, konkrétně č. 1. *OKD si půjčí 20 miliard, poté půjde na burzu* a č. 2. *Bakalovy doly, nečekaná dřina*. Znovu se pak článkem č. 3. *Bakala prodal Metalimex Petru Otavovi* vrátila k prodeji OKD, který proběhl v roce 2004. Článkem č. 9. *Bakalovy doly vydělaly loni přes pět miliard korun* svou pozornost deníky zaměřily na zisk, kterého OKD za uplynulé období dosáhlo, a pravděpodobný vstup OKD na burzu. Zároveň svou pozornost věnovaly bytům OKD, které byly přislíbeny nájemníkům, ale k prodeji nedošlo a jejich prodej není v plánu ani do budoucna. Druhým článkem v tomto roce je článek č. 10. *Bakalův podnik míří na východ*, který se pak zabýval pravděpodobným vstupem firmy RPG na burzu a dalším navýšením majetku OKD.

O jeden článek na titulní straně navíc, celkem tedy šest, evidujeme v roce 2008. Články č. 7. *Bakala potvrdil, že tisíce bytů OKD neprodá* a č. 10. *RPG: Byty neprodáme* svou pozornost věnují tématu privatizace OKD a bytům OKD. Akciemi na burze cenných papírů, prodejem části akcií OKD a velkým nárůstem zisku, ke kterému, při prodeji, přišel nový majitel OKD Zdeněk Bakala, se věnují články č. 12. *Uhelné akcie: prodáno*, č. 13. *Uhlobaron Bakala prodal akcie dolů za 34,5 miliardy*, č. 15. *Akcií dolů OKD půjde koupit za tři až čtyři sta* a č. 17. *Obchod roku: OKD na burze*. Nejpočetnějším rokem, co se titulních stran v kategorii Ekonomika týče, byl rok 2014, s celkovým počtem osm. První titulní strana se s článkem č. 4. *Důlní firma OKD odvrátila hrozbu krachu. Vyhledky však dobré nemá* věnovala problematice snížení celkového dluhu OKD a odvrácení hrozby krachu společnosti. Další titulní strana se spolu s článkem č. 9. *Bakala se "udělal pro sebe", chystá expanzi už bez letitých partnerů* věnovala Zdeňku Bakalovi, který se nedohodl s partnery investiční společnosti a odstoupil, doufá z záchranu OKD, jelikož by její pád snížil jeho důvěru a ohrozil pověst na finančním trhu. Jako další článek se na titulní straně objevil článek č. 12. *Příznejte bankrot, vyzval byznysmen OKD*, který se zabývá vyjádřením, bývalého majitele OKD, Petra Otavy, pro deník *Mladá fronta DNES* ohledně současného stavu OKD. Jelikož zadluženost dolů nadále roste, Petr Otava zvažuje nabídku finanční pomoci.

Články č. 22. *Tisíce bytů mohou skončit na burze, RPG hledá kupce* a č. 23. *Vláda má ještě šanci dostat za OKD miliardy*, se na titulních stranách zabývaly privatizací bytů OKD, při které stát přišel o miliardy korun, a podivně nabytým vlastnictvím Zdeňka Bakaly. Kauzou

privatizace OKD se znova zabývala Evropská komise, podle které má stát nárok na vrácení peněz.

Stále hrozícímu krachu OKD a souhlasu vlastníka Zdeňka Bakaly s možným prodejem do státního vlastnictví se další titulní strana věnuje článkem č. 25. *Pro stát to byl nejnýnosnější prodej, tvrdí Bakala*. Poslední dvě titulní strany se spolu s články č. 31. *Bakala masivně přesouvá majetek* a č. 33. *Miliarda pro Bakalův důl rozhádala ministry* v tomto roce znovu věnovaly privatizaci bytů OKD, obchodním partnerům Zdeňka Bakaly, kteří vlastní část podílu ve společnosti RPG, spravující bývalé byty OKD, a kteří se rozhodli tento podíl prodat, a možné vládní finanční výpomoci zadlužené OKD.

Předposledním rokem naší analýzy, ale zároveň posledním rokem, ve kterém se na titulních stranách objevily články z kategorie Ekonomika, je rok 2017. Články č. 38. *A na počátku byl podpis pana ministra* a č. 39 *Kauza OKD: další podezřelí* se na titulních stranách opět zabývají privatizací bytů OKD a slíbenými byty, které bylo v plánu prodat do vlastnictví nájemníků.

Dalším tematickým kategoriím článků se svými titulními stranami věnují jen deníky *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny*, proto se dále budeme zabývat jen rozborem článků na titulních stranách těchto dvou deníků. Druhou nejpočetněji zastoupenou kategorií je kategorie č. 2 *Právo*. Této kategorii svůj prostor na titulních stranách věnovaly deníky jen v roce 2014, 2017 a 2018. Článkem č. 27. *Bakala nabízí mír, stát chystá válku* v roce 2014 *Lidové noviny* upozornily na napjaté vztahy Zdeňka Bakaly a státu, a to z důvodu kauzy privatizace OKD, dále upozornily na dodržování privatizační smlouvy a celkovou komunikaci ze strany Bakalova týmu. Druhým a zároveň posledním článkem titulní strany *Mladé fronty DNES* v tomto roce je článek č. 35. *Pádný důkaz. Stát v OKD zahodil miliardy korun* zabývající se vyšetřováním transakcí protikorupční policií, které proběhly v období po privatizaci OKD. Předposledním rokem, kterým jsme se zabývali, je rok 2017. V tomto roce pozorujeme nárůst článků této kategorie objevujících se na titulních stránkách deníků, a to na celkový počet osmi článků. Článek č. 3. *OKD: policie šetří Bakalova pobočnicka* řeší kauzu údajného tunelování společnosti OKD, kterou prověřuje policie a Vrchní státní zastupitelství v Olomouci. Zkoumají několik trestních oznámení, která poukazují na podezřelé finanční transakce. Dalším titulním článkem je článek č. 6. *Nahrávka: jak vláda prodala OKD za míň*, který poukazuje na údajně nezveřejněné informace o tom, jak probíhalo tehdejší jednání ohledně plánované privatizace OKD. Článkem č. 11. *Klíčový dokument v kauze OKD* se

Lidové noviny znovu vrací k tématu projednání dokumentace, která sloužila k uskutečnění privatizace OKD, konkrétně se jedná o špatný znalecký posudek, ve kterém nebyl oceněn veškerý majetek spadající pod privatizaci a na jehož základě vláda prodala podíl akcií OKD pod cenou, a stát tak ztratil několik miliard korun. Privatizací, a kdo za ní ponese odpovědnost, se zabývala titulní strana s článkem č. 20. *Průlom v kauze OKD*. Plánovanému výslechu premiéra Bohuslava Sobotky před Obvodním soudem v Praze, který se zabývá vyšetřováním kauzy privatizace OKD, věnuje pozornost titulní strana *Lidových novin* s článkem č. 18. *Sobotkovo horké září. Kampaň i soud OKD*. Článkům č. 25. *Správce OKD chce 12 miliard* a č. 43. *Správce OKD žaluje bývalé šéfy* svůj prostor na titulních stranách věnovala *Mladá fronta DNES*. Líčí žalobu na tehdejší vlastníky OKD, členy představenstva a dozorčí rady, kterou podal insolvenční správce. Požaduje částku ve výši několika miliard korun, které byly vyplaceny na dividendách. Poslední titulní strana v tomto sledovaném období se díky článku č. 45. *Proces roku: Sobotka jako svědek u soudu* věnuje soudnímu procesu týkajícího se tehdejší privatizace OKD, soud se zajímá o to, zda stát při této privatizaci opravdu vědomě ztratil několik miliard korun, a také se zabývá předvoláním svědků k podání vysvětlení ohledně celé této kauzy.

V loňském roce 2018, který je zároveň posledním rokem naší analýzy, se touto kategorií zabývaly čtyři titulní strany. První titulní strana s článkem č. 17. *OKD: Stát rezignoval na cenu* svou pozornost zde věnuje verdiktu sněmovní vyšetřovací komise zabývající se kauzou privatizace a na základě kterého byli osvobozeni obvinění členové Fondu národního majetku. Druhá titulní strana v tomto roce se s článkem č. 20. *Telička odmítá svědčit o Bakalovi a OKD* znovu zabývá kroky sněmovní vyšetřovací komise, která zahájila vyslýchání svědků celé kauzy, k výslechům se však skoro žádný z hlavních aktérů nedostavil. Předposlední a poslední titulní strana se společně zabývají články č. 23. *Nový spor o Šlachtu*, a č. 26. *Komise k OKD vyslechne expremiéry*, které se znovu vrací k případu privatizace OKD, konkrétně k výslechům vyšetřovací komise. Nejméně zastoupenými kategoriemi, a to stejným počtem článků, tedy jednoho v každé kategorii jsou kategorie č. 3 *Politika* a kategorie č. 4 *Ostatní*.

Kategorií č. 3., tedy *Politikou*, se zabývá pouze jedna titulní strana *Lidových novin*, na které vyšel článek č. 21. *Zaorálek: Byty OKD chci získat pro lidi*. V předvolebním období Lubomír Zaorálek slibuje, že pokud se stane novým premiérem ČSSD, bude se znovu věnovat kauze

privatizace bytů OKD a pokusí se zajistit, aby slíbený prodej do vlastnictví nájemníků proběhl tak, jak při tehdejší privatizaci sliboval Zdeněk Bakala.

Poslední kategorií, kterou se zabýváme, je kategorie č. 4. *Ostatní*. Jediné zastoupení evidujeme v roce 2004, ve kterém se titulní strana *Mladé fronty DNES* s článkem č. 3. *Nový uhlobaron poprvé fáral* věnuje tomu, jak Zdeněk Bakala fáral do dolů.

Tři články *Hospodářských novin* spadaly pod tematickou kategorii č. 2, *Ekonomiku*.

Naopak články vyskytující se na titulních stranách *Lidových novin* a *Mladé fronty DNES* mají zastoupení ve všech stanovených kategoriích. V počtu 17 článků měly zastoupení *Lidové noviny* a v počtu 23 článků pak *Mladá fronta DNES*. Nejpočetnější kategorií byla kategorie *Ekonomika* s celkovým počtem 27 článků. Druhou nejčastěji zaznamenanou kategorií byla kategorie *Právo* s počtem 14 článků. Kategorie *Politika* a *Ostatní* pak měly zastoupení po jednom článku.

Svou pozornost jsme kromě kauzy OKD zaměřili také na osobu Zdeňka Bakaly jakožto aktéra této kauzy a na to, zda měl možnost se k tématu vyjadřovat. A to především z toho důvodu, že se v textech článků, zejména u *Economie*, pracovalo s informacemi ohledně vlastnictví mediálního domu *Economia*. Zajímavým zjištěním je, že z celkového počtu 195 článků (brali jsme v potaz pouze články vydané po roce 2008 včetně) se o Zdeňku Bakalovi jako o majiteli *Economie* či konkrétního média psalo celkem ve 39 člancích. Z toho 34 článků spadá pod *Economii* a pouze 5 článků spadá pod *MAFRU*. V ostatních člancích mediálního domu *MAFRA*, pokud bylo jméno Zdeňka Bakaly zmíněno, byl spojován především s ekonomickými atributy, jako jsou například finančník, miliardář či uhlobaron. Naprostá většina článků vydaných médii *Economia* a věnujících se kauze OKD, zároveň v textu informuje o svém vlastníkově.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské diplomové práce bylo zjistit, zda – a popřípadě jak – se proměnil přístup k tématu kauzy privatizace OKD, především v souvislosti se změnami v oblasti vlastnictví, a to konkrétně v denících *Hospodářské noviny*, *Mladá fronta DNES*, *Lidové noviny*, týdeníku *Ekonom* a časopisu *Respekt*. Zaměřili jsme se na proměnu počtu článků informujících o této kauze, proměnu tematických kategorií v jednotlivých médiích, proměnu počtu titulních stran obsahujících články s námi analyzovanou tematikou a citace Zdeňka Bakaly v jednotlivých člancích. Získaná data jsme pak v jednotlivých mediálních domech a jednotlivých médiích porovnali a okomentovali. Pomocí kvantitativní obsahové analýzy jsme analyzovali vzorek. Výsledky analýzy jsou pak vyobrazeny v tabulkách a grafech. Na základě těchto dat jsme odpověděli na dílčí výzkumné otázky a na závěr jsme se pokusili odpovědět na hlavní výzkumnou otázku, kterou jsme si položili na začátku. Hlavní výzkumná otázka zněla:

Proměnila se mediální agenda tématu privatizace OKD během zkoumaném období ve vybraných médiích?

Na základě této otázky jsme si odvodili další vedlejší výzkumné otázky. První vedlejší výzkumná otázka zněla: *Proměňoval se ve sledovaném období počet článků informujících o společnosti OKD, potažmo o osobě Zdeňka Bakaly, směrem k majetkovým změnám?*

Z celkového počtu 240 článků, které jsme podrobili kvantitativní obsahové analýze, se počet článků proměňoval během celého zkoumaného období. Celkově jsme největší nárůst zaznamenali v roce 2014 v počtu 57 článků. Z hlediska měsíců pak největší nárůst zaznamenal měsíc duben. Největší vzestup v počtu článků jsme zaznamenali v roce 2017.

Druhou otázku, kterou jsme si položili, byla otázka: *Došlo ke změně počtu článků informujících o OKD a osobě Zdeňka Bakaly, po vstupu Andreje Babiše do médií? Pokud ano, jednalo se o nárůst, či pokles?*

U obou mediálních domů docházelo k pozvolnému nárůstu počtu článků od roku 2004. K většímu nárůstu však došlo po vstupu Andreje Babiše do médií. Konkrétně můžeme pozorovat navýšení u deníků *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny*, jejich počet v roce 2014 oproti roku 2008 vzrostl o 23 článků. U *Hospodářských novin*, *Ekonomu* a *Respektu* také došlo k navýšení, avšak jen o dva články. V *MAFŘE* k nárůstu došlo i v následujícím roce

analýzy, v roce 2017 se celkový počet navýšil o další tři články na konečné číslo 45. V tomto roce se znovu obsahy článků věnovaly kauze OKD v mnohem větší míře. *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny* v roce 2017 kladly veliký důraz na vyšetřování kauzy OKD u soudu, označují Zdeňka Bakalu a Bohuslava Sobotku jako odpovědné osoby. Politickým protivníkem v těchto volbách byla strana ČSSD, která ve volbách propadla. Při tehdejší privatizaci OKD schválilo prodej státních akcií právě vedení ČSSD, a jak se během vyšetřování ukázalo, hluboko pod cenou. Stát tak přišel o několik miliard korun. Připomenutím této kauzy tak mohlo na politickou stranu vrhat špatné světlo a ovlivnit tak jejich potencionální voliče.

Následovala třetí vedlejší výzkumná otázka: *Změnila se během sledovaného období tematická agenda médií, skrze kterou média informovala o privatizaci OKD?*

Tematickou agendu všech analyzovaných článků jsme rozdělili do čtyř kategorií: *Ekonomika, Politika, Právo* a *Ostatní*. Sledované období naší analýzy bylo zastoupeno všemi stanovenými kategoriemi, kvantitativní zastoupení v jednotlivých kategoriích se během sledovaných let proměňovalo. Největší proměnu jsme zaznamenali v kategorii *Právo* v letech 2017 a 2018. Zbylé kategorie sice také podléhaly změnám, ale už ne tak výrazným. Během sledovaného období, se tematická agenda proměňovala převážně u mediálního domu *MAFRA*, zároveň deníky *Mlada fronta DNES* a *Lidové noviny* se této kauze věnovaly spíše kvantitativně než kvalitativně. Obsahem svých článků mnohdy nepřinášely žádné nové informace, ale šlo spíše o opakování známých a již zveřejněných informací. Mediální dům *Economia* svou pozornost během celého sledovaného období věnoval převážně kategorii *Ekonomika*. Poslední dvě dílčí výzkumné otázky, které jsme si položili, zněly:

Proměňovalo se ve sledovaném období umístění článků na titulních stranách deníků?

Měl Zdeněk Bakala možnost se během sledovaného období k tématu vyjadřovat?

V této části analýzy jsme se věnovali článkům pouze u vybraných deníků. Celkový počet analyzovaných článků byl tedy 220. Ačkoli jsme mohli sledovat pozvolný nárůst počtu titulních stran zabývajících se kauzou OKD, největší počet článků na titulních stranách, které svůj obsah věnovaly kauze OKD, se v denících objevil v roce 2017. Znovu jde o navýšení především v denících *Mladá fronta DNES* a *Lidové noviny*. Deník *Hospodářské noviny* svou titulní stranu nabídl tomuto tématu jen v letech 2004, 2008 a 2014. Co se týče tematických kategorií, *Economia* měla na třech titulních stranách zastoupení pouze články, které spadaly

do kategorie Ekonomika. Na druhé straně, se *MAFRA* ve svých článcích věnovala především kategoriím Právo a Ekonomika, a to na 40 titulních stranách.

Je nutno konstatovat, že v porovnání počtu článků ani jeden z mediálních domů nijak výrazně neupřednostňoval články zabývající se kauzou OKD na svých titulních stranách. *Mladá fronta DNES* měla na titulních stranách zastoupení 24 články a *Lidové noviny* měly článků 16. Na druhé straně *Hospodářské noviny* měly články jen na třech titulních stranách spadajících do naší analýzy.

Předpokládali jsme, že větší prostor k citaci, či prostoru k vyjádření se bude mít Zdeněk Bakala ve „svých“ médiích. Tento předpoklad byl správný. Rozdíl je však jen v jednom procentu z celkového počtu analyzovaných článků. Z 66 vydaných článků médií *Economia* byl Zdeněk Bakala citován ve 12 z nich, což je 18 %. *MAFRA* věnovala jeho citacím prostor ve 30 článcích, avšak z celkového počtu 174 článků, jde tedy o 17 %.

Odpověď na hlavní výzkumnou otázku je taková, že se kvantitativní zastoupení tématu privatizace OKD během zkoumaném období ve vybraných médiích proměnilo. A to nejvíce v posledních třech zkoumaných letech. Své zastoupení měly všechny stanovené kategorie. Největší změna se odehrávala v roce 2014 v mediálním domě *MAFRA*, vliv na tuto změnu přisuzujeme vstupu Andreje Babiše do médií, který této kauze věnoval zvýšenou pozornost. Důraz na tuto kauzu byl kladen převážně v roce 2017, aby si na svou stranu získal potencionální voliče svého hnutí. Zároveň se domníváme, že zvýšená jednostranná pozornost médií ve prospěch jakéhokoli tématu, v našem případě kauzy OKD, zpochybňuje nestrannost a objektivitu médií, na kterých by si měla zakládat. Potencionální čtenáři pak toto téma podvědomě vnímají jako více důležité.

Tato pozornost se navíc zvýšila po příchodu nového vlastníka, tedy Andreje Babiše, který tuto kauzu využil ve svůj prospěch. Nedůvěra v nestrannost médií se s každým takovýmto zjištěním, ke kterému jsme na základě zpracování obsahové analýzy došli, bude pravděpodobně dále prohlubovat.

Anotace

Jméno a příjmení autora: Lucie Konečná

Název fakulty: Filozofická fakulta

Název katedry: Katedra bohemistiky

Název práce česky: Kauza OKD jako příklad vlivu vlastnictví médií na mediální agendu

Název práce anglicky: The OKD case as an example of the influence of media ownership on the media agenda

Vedoucí práce: Mgr. Vladimír Polách, M.Phil, Ph. D.

Počet znaků: 109 685

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 14

Klíčová slova: kauza OKD, nastolování agendy, Zdeněk Bakala, MAFRA, *Economia*

Key words: OKD case, agenda setting, Zdeněk Bakala, MAFRA, *Economia*

Tato bakalářská práce se zaměřuje na kauzu OKD. Teoretická část této práce se zabývá problematikou nastolování agendy, zpracováním otázky objektivity médií a vlivem proměny vlastnictví médií. Cílem práce bylo zjistit, zda – a popřípadě jak – se proměnil přístup k tématu kauzy privatizace OKD, a to konkrétně v denících *Hospodářské noviny*, *Mladá fronta DNES*, *Lidové noviny*, týdeníku *Ekonom* a časopisu *Respekt*. Praktická část práce se pomocí kvantitativní obsahové analýzy snaží zachytit postoje jednotlivých mediálních domů k této kauze a zjistit, jak jsou skrze svá média prezentována.

Resumé

This bachelor thesis focuses on the OKD case as an example of the influence media ownership has on a media agenda. The main goal was to compare this case in two Czech media houses *Economia* and *MAFRA* through their daily newspapers *Hospodářské noviny*, *Lidové noviny* and *Mladá fronta DNES*, weekly magazines *Ekonom* and magazine *Respekt*, and see what stands they are taking about it.

This thesis includes a sample of 240 articles. These articles were all published in *Hospodářské noviny*, *Lidové noviny*, *Mladá fronta DNES*, *Ekonom*, *Respekt* and which we got from the Anopress database between the years 2004, 2006, 2008, 2014, 2017 and 2018.

The thesis is divided into three parts: Theoretical, Methodological, and Analytical. The first part is focused on the research's theoretical background, in which we introduced the OKD case itself, terms gatekeeping, agenda setting, the owner's impact on their media and how to look at the objectivity matter.

Second part is all about the quantitative content analysis, the methodology which was used for our thesis. The research's media agenda was split into four categories: Economic, Law, Politic and Others. Every category has its own criteria. According to these criterias we based which articles belongs to which category. We were also focud on which articles are featured on the first pages on each media. And if Zdeněk Bakala, as the main figure of this OKD case, has an opportunity to speak his mind.

In the analytical part, which is the last part of this work, we are focusing on the data retrieved from the quantitative content analysis, commenting the difference between them and answering the questions we stated in the beginning.

In conclusion this work tries to refet to fact that the media's owners could possible have impact on their own media agenda.

Použitá literatura a internetové zdroje

Tištěné zdroje

BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1387-1.

JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. 390 stran. ISBN 978-80-262-0743-6.

MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.

MCCHESNEY, Robert Waterman. *Problém médií: jak uvažovat o dnešních médiích*. Všeň: Grimmus, 2009, 140 s. ISBN 9788090283121.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Přeložil Jan JIRÁK, přeložil Marcel KABÁT. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-200-9.

PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 150 s. ISBN 978-80-7367-381-9.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-7178-926-7.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada Publishing, 2009, 184 s. Sociologie. ISBN 978-80-247-3006-6.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014, 539 s., [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHULZ, Winfried et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0827-8.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 80-7367-096-8

Internetové zdroje

ANOPRESS: Anopress IT, a.s. [online]. [cit. 30. 03. 2019].

Dostupné z: <https://www.anopress.cz/anopress>

ČESKÁ TELEVIZE: Česká televize. Kdo dovedl OKD ke krachu — Události — iVysílání — Česká televize [online]. [cit. 10. 04. 2019].

Dostupné z: [https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/219411000100204/obsah/673381-kdo-dovedl-okd-ke-krachu)

[udalosti/219411000100204/obsah/673381-kdo-dovedl-okd-ke-krachu](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/219411000100204/obsah/673381-kdo-dovedl-okd-ke-krachu)

Česká televize [online]. Reportéři ČT — Česká televize. [cit. 30. 03. 2019].

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporterict/214452801240016/>

DENÍK REFERENDUM: Deník Referendum [online]. Sobotka zvítězil: Babiš byl odvolán z vlády, na jeho místo přichází Pilný - Deník Referendum. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/25321-sobotka-zvitezil-babis-byl-odvolan-z-vlady-na-jeho-misto-prichazi-pilny>

ECHO 24: Echo24.cz - Názorový deník [online]. Bakalovi opouštějí orgány Economie, vydavatelství ale prodávat nechtějí - Echo24.cz. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <https://www.echo24.cz/a/SCK8x/bakalovi-opousteji-organy-economie-vydavatelstvi-ale-prodavati-nechteji>

FORUM 24: Forum24 – Internetový deník pro šíření svobodných informací a kritickou diskusi [online]. Kauza privatizace OKD: Fiasko pro žalobce, premiéra Babiše a jeho média – Forum24. [cit. 15. 04. 2019]. Dostupné z: <https://forum24.cz/kauza-privatizace-okd-fiasko-pro-zalobce-premiera-babise-a-jeho-media/>

MAGAZÍN FORBES: Forbes [online]. 80 nejbohatších Čechů — Forbes. *80 nejbohatších Čechů* [cit. 2019-04-20].

Dostupné z: https://miliardari.forbes.cz/?_ga=2.27355252.970023550.1554929933-748346406.1547490255

MAFRA [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR: Ministerstvo financí ČR [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2014/ministerstvo-financi-stat-uz-majitele-ok-17528>.

NEOVLIVNÍ: Neovlivní – investigativní deník o vlivu a lidech [online]. Z unie sílí tlak na Babiše. Kvůli střetu zájmů [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/z-unie-sili-tlak-na-babise-kvuli-stretu-zajmu/>

Neovlivní – investigativní deník o vlivu a lidech [online]. Lex Babiš. Kterak poslanci zakázali členům vlády vlastnit média. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <https://neovlivni.cz/lex-babis-kterak-poslanci-zakazali-clenum-vlady-vlastnit-media/>

Neovlivní – investigativní deník o vlivu a lidech [online]. Končí Sobotkův klid, proces kvůli levnému prodeji OKD je na spadnutí [cit. 2019-04-11]. Dostupné

z: <http://neovlivni.cz/konci-sobotkuv-klid-blizi-se-proces-kvuli-levnemu-prodeji-okd/>

OKD [online]. [cit. 25. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/o-nas>

RESPEKT: Respekt [online]. [cit. 10. 04. 2019]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz>

Seznam příloh

1. Kódovací kniha

2. texty článků deníků *Hospodářských novin*, *Lidových novin*, *Mladé fronty DNES*, týdeníku *Ekonom* a časopisu *Respekt* v originálním znění, neprošly jazykovou korekturou.

(viz přiložené CD)

Přílohy

1. Kódovací kniha

Identifikační proměnné		
1	číslo článku	vypsát číslo ve tvaru XX
2	mediální dům	Economia
		MAFRA
3	název titulu	Hospodářské noviny
		Ekonom
		Respekt
		Lidové noviny
		Mladá fronta DNES
4	Datum vydání	MM / RRRR
5	strana	vypsát číslo ve tvaru XX
6	počet slov	vypsát číslo ve tvaru XX
Analytické proměnné		
1	titulní strana	1 / 0
2	citace Zdeňka Bakaly	1 / 0
Tematické kategorie		
1	ekonomika	1 / 0
2	právo	1 / 0
3	politika	1 / 0
4	ostatní	1 / 0

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1: Celkový počet článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly, které vyšly ve sledovaném období

Graf č. 2: Celkový počet článků v jednotlivých letech, které vyšly ve sledovaném období

Graf č. 3: Počet článků v konkrétních médiích informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly v jednotlivých letech

Graf č. 4: Proměna počtu článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly v jednotlivých měsících zkoumaného období - *Economia*

Graf č. 5: Proměna počtu článků informujících o tématu privatizace OKD a osobě Zdeňka Bakaly v jednotlivých měsících zkoumaného období - *MAFRA*

Tabulka č. 1: Počet článků v jednotlivých měsících v celém sledovaném období

Tabulka č. 2: Počet článků v jednotlivých měsících v celém sledovaném období

Tabulka č. 3: Celkový počet článků v tematických kategoriích v obou mediálních domech

Graf č. 6: Nárůst článků v jednotlivých tematických kategoriích – *Economia*

Graf č. 7: Nárůst článků v jednotlivých tematických kategoriích – *MAFRA*

Tabulka č. 4: Počet článků v jednotlivých tematických kategoriích – *Economia*

Tabulka č. 5: Počet článků v jednotlivých tematických kategoriích – *MAFRA*

Tabulka č. 6: Počet citací v jednotlivých tematických kategoriích – *Economia*

Tabulka č. 7: Počet citací v jednotlivých tematických kategoriích – *MAFRA*

Graf č. 8: Celkový nárůst počtu článků na titulních stranách deníků během sledovaného období

Tabulka č. 6: Přehled titulních stran spadajících do jednotlivých kategorií během celého sledovaného období